

Ez a postala
 című lap ma
 No. 224715/22.

1 LEU POSTA

UJ KELET

ESZDŐPOLITIKAI NAPILAP

Ára 5 lej

Kedd, 1937. március 9.

5697. EV. ADAR 26. XX. ÉVF. 56. SZAM

A Felszabadító Elnök

Masaryk Tamás, Csehszlovákia első „felszabadító elnöke”, tegnap ünnepelte 87-ik születésnapját. Masarykot Benes elnök, a kamara és szenátus elnökei, Hodzsa Milán miniszterelnök, számos egyesület és szövetség delegátusai üdvözölték. A lady kastélyba számtalan üdvözlő távirat, levél és ajándék érkezett az ország minden sarkából.

Boldog az az ország, amelynek népe Masaryk Tamást, az élőként is halhatatlan aggastyánt, Csehszlovákia függetlenségének kivívóját, a nagy humanistát, a nagy államférfit, a tökéletes embert és a deris bölcsét ayokvanhetedik születésnapja alkalmából ünnepelheti.

Ennek a boldogságnak fényéből azokra is esik egy-egy halvány sugár, akik a gyűlölet viharában már csak pusztá reményüket vetik egy igazságosabb világ eljövételébe, a demokrácia megvalósulásába, illetőleg újja-születésébe.

Az a tény, hogy Masaryk Tamás még él és élete művének áldásos szelleme továbbra is reális valósága egy szomszédos állam köz-életének, azzal a hittel tölt el bennünket, hogy a keleturópai demokráciák haladása és megcsufoltatása nem az idők követelmé-nyeinek következménye, hanem csupán egy nagy szellemi és erkölcsi válság eredője, mely az idők és körülmények változásai so-rán újra fel fog támadni halotti poraiból.

Masaryk Tamás egész élete, magartatása ennek a hitnek igazolása. Ő maga a legala-csonyabb társadalmi helyzetből szivós, ki-tartással és kimagasló tehetséggel, küzdötte fel magát az egyetemi katedra magasára. Egy elnyomott, üldözött nép hű sáfárjaként állt a felszabadulásban és ennek a hitnek erejével tudta tetté váltani ama akaratát, hogy ez az elnyomott nép felszabaduljon.

Masaryk Tamást valóban megilleti a „fel-szabadító elnök” elnevezés.

Mert nemcsak nemzeti, hanem szociális felszabadító is volt. Nemcsak az elnyomás alól szabadította fel népét, hanem a demok-rácia intézményes megvalósításával — a nemzeti lét keretein belül élő kisebbségek és nemzeti kisebbségek számára is lehetővé tette, hogy népi és szociális igazságaiért hankadatlan küzdelmet folytathassanak.

Masaryk Tamás és tanítványai számára a demokrácia eszméi nem voltak pusztá ürügyek, amelyeknek nevében az elnyomók önkénye ellen harcoltak. A demokrácia, az igaz humánus és politikai eszköze, számukra erkölcsi és tudományos tartalmat, hitvallást jelentett s jelent ma is.

Nem azért hirdették a felszabadulást az elnyomás alól, hogy felszabadulván — elnyomóikat utánozzák, hogy elnyomottakból elnyomókká váljanak.

Masaryk Tamás nagy győzelme után, sőt a világhírű test- és lélekemésztő ingadozá-sal közepette is, sziklaszilárdan hű maradt élete ideáljaihoz.

Nem a politikai okok miatt vezette eszelekedésében, hanem az államférfi, aki tovább lát a pillanatok követelményein, aki megérti a jelent, megérzi a jövőt és véglege-n leszúrta a mult tanulságait.

Masaryk Tamás nemcsak harcosa és sok-szor mártírja volt az emberi és nemzeti jo-gokért vívott küzdelmének, hanem a meg-valósulás után legszántabb őrzője is ma-radt azoknak.

Ország és országának minden jóérzésű, becsületes fia éppen ezért élvezi — az adott lehetőségek között — az emberi szabadság és a gazdasági biztosítottság teljességét, ezért élvezi a nyugalmat, a fejlődés és a bol-gulás lehetőségének tudatát.

A szeretet, a hódolat, mely 87-ik születés-napja alkalmával felé árad, a szívek mélyé-ből, a gondolat legtisztább forrásaiból buzog tel: nincs benne tettetés, kényszer, szolgál-alázat, haszonlesés és olcsó hizelgés.

Egy szeretet, csupa ész és csupa szív-vel tetteinek és alkotásainak visszhangja ez az ünneplés. Egy nép szívének dobbanását halljuk a Masaryk felé áradó szeretetnyilvá-nításokban, mely megértette nagy mesterét, nemcsak szívvel, de eszével is.

Megértette, hogy a divatos politikai válto-zások hullámai közepette, mely mindenütt

Zelea Codreanu elítéli a iasi merénylet tetteit...

A görögkeleti szinódus és a nemzeti parasztpárt iasi gyűlése felemelte szavát a szélsőségesek ellen

Az egyetemi tanárok mozgalma a főiskolai törvény módosítása ellen. Ghelmegeanu beszéde a kétféle nacionalizmusról

BUCURESTI, március 8. (Az Uj Kelet tud.) A napokig tartó politikai izgal-mak után legújabb jelentéseink már az at-moszféra érezhető enyhüléséről számolnak be. A kormány tovább folytatja a rend helyreállítására vonatkozó tárgyalásokat. Rendkívül jellemző, hogy Zelea Codreanu nyilatkozatot adott ki, mely elsőben fog-lalkozik a iasi merénylettel. Mint eddig is, minden alkalommal, a volt vasgárda ve-zére elhárítja magától és szervezetétől a merénylet előkészítésének vádját. A köz-hangulat normalizálásának munkájában jelentős szerepe lesz a görögkeleti szino-dus tárgyalásainak, melyek hétfőn délelőtt vették kezdetüket. A politikai élet egyik figyelemre méltó eseménye volt a nemzeti parasztpárt iasi gyűlése, amelyen fontos nyilatkozatok hangzottak el. Az eseményekről alábbi részletes tudósításunk szá-mol be:

Zelea Codreanu megszólal a iasi merénylet ügyében

A iasi merénylettel kapcsolatos vizsgálá-tot befejezték. A hadbírósg holnap adja ki a letartóztatási végzést és egyben sajtóköz-leményben fogja nyilvánosságra hozni a le-tartóztatottak neveit.

Bratu rektor állapotában nem állott be lé-nyeges változás. Az uralkodó ma másodízben érdeklődött a beteg állapota iránt. Miklós herceg a következő táviratot intézte Bratu rektorhoz:

„A leggyorsabb gyógyulást kívánom az egyetem rektorának”.

Zelea Codreanu vasárnap közleményt adott ki, mely szerint

ha behívná a Bratu elleni merénylet-tel kapcsolatosan letartóztatott diákok bűnössége, törölni fogják őket a Totul pentru Tara tagjai sorából, ezenfelül a iasi légionárius központot leváltják és vezetőiket megbüntetik.

A belügyminisztérium elkészítette az ostromállapot-törvény meghosszabbítására vonatkozó javaslatot. Ennek értelmében a rendkívüli állapotokat további hat hónappal, tehát szeptember 15-ig meghosszabbítják. A javaslat felhatalmazza a kormányt az ostromállapotnak még hat hónapra való meghosszabbítására, minisztertanácsi napló utján. A javaslat bizonyos módosításokat tartalmaz az előző törvényekkel szemben és azt a szenátus és kamara még e hét folya-mán megvitatja.

Összeült a görögkeleti szinát Hétfőn délelőtt fél tízenegy órakor megkez-dődött a görögkeleti szinódus rendkívüli ülészaka Miron Cristea patriárka elnökleté-vel. Rövid istentisztelet után lamandi kul-tuszminiszter felolvasta az ülészak össze-hívására és megnyitására vonatkozó királyi kéziratot, ismertette azokat a körülménye-ket, amelyek miatt a kormány az eltévelyed-tett lelkeseket kénytelen visszatéríteni az egyház hagyományos szelleméhez.

A kormány nem kívánja a lelkeszi kart kizárni a politikai életből, de szigoruan meg akarja szabni a lelkeszek szerepét.

Ezért kéri, hogy ne vegyenek olyan tevé-kenységben részt, amelyek agitációkra ve-zetnek, tehát ne vegyenek ki esküt, ne avas-sanak fel zászlókat, stb.

Ezután a szinódus elhatározta, hogy bi-zottságot küld ki a rendszabályok kidolgozá-sára. Tit Simedrea lelkes helyeselte a kul-tuszminiszter szavait, majd megalakították

a szellem, az erkölcs, az akarat salakját akarja, vagy tudta az élre dobni: a maradan-dóságot, a jövőt, az összhangot csupán a megértés és igazság intézményes érvényesi-tése tudja biztosítani, ugy a nép, mint az ál-lam számára.

Ez a megértés bizonyítja, hogy Masaryk Tamás nagy gondolatai, nagy megvalósításai dacolni tudnak az idők viharaival s ha majd

a jogi egyházi bizottságot, mely a rendszá-bályokat fogja kidolgozni. A bizottság elnöke Balan érsek, előadója Nicolae cluji püspök lesz.

Ezután javaslatot nyújtottak be kleriká-lis politikai párt létesítésére. lamandi miniszter kijelentette, hogy ez nem egyeztethető össze az állam liberális eszméivel.

A szinódus egyhangulag elutasította a ja-vaslatot. A szinódus ülései még napokon ke-resztül fog tartani.

Az egyetemi tanárok értekezlete Nagyonfontosságú értekezletet tartott Bucu-restiben az egyetemi tanárok szövetsége, hogy állást foglaljon a főiskolai törvény módosító javaslatának kérdésében. Hosszu vita után, melyben Stoicescu, a bucaresti egyetem rektora is résztvett, a következő határozati javaslatot fogadták el:

A négy román egyetem tanárai rendkívüli gyűlésükön arra a megállapításra jutottak, hogy a szóbanforgó törvényjavaslat súlyosan érinti az egyetemek tekintélyét, bizonyos, eddig megtorlásokkal nem sújtott események általánosításával, jöllehet ezeket a jelenlegi törvények is tiltják. Az ország intellektuális elitjét nem lehet megsemmisíteni, mert ez tulnagyi áldozatot követelne.

Az ülés végül bizottságot jelölt ki az egyetemi tanárok jogvédelmének ellátására, melynek tagjai Iorga, Hurmuzescu, Razec

Még mindig nincs lezárva a diplomáciai konfliktus

A Marin és Moja temetésén kiróbbant dip-lomáciai válság a megoldás felé közeledik. A Capitala szerint újabb tárgyalás folyik, melynek eredményeként a kormány a szó-banforgó államoktól a konfliktust végleg likvidáló javaslatot kapott. A lap szerint a nemzeti parasztpárt is felhagy tervezett ére-lyes ellenzéki magatartásával. A miniszter-elnökhöz tartozó körökben a kapott magya-rázatokot kielégítőnek tartják.

Ezzel szemben Mihalache az Adeverulnak a következőket jelentette ki:

— A hir teljesen alaptalan. A nemzeti pa-rasztpárt szilárdan kitart a nemzeti méltó-ság vonala mellett. Minden más hir valótlan és minden vita ekörül fölösleges.

Antonescu külügyminiszter kihallgatáson fogadta Thierry francia követet, Ostrovszki

ez a vihar elmúlik: az egész világot meg-fényesítő ragyogással fognak felkelni egy új, egy megtisztult Európa horizontján, hogy áldatlan szenvedélyek soha többé ne taszít-hassák le onnan.

Masaryknak a bölcs végzet matuzsálemi kort engedélyezett, de eszméi és eszményei egyenesen az örökkévalóság számára készül-tek s tul fognak élni életket és halottakat.

és Antonescu Emil. Az értekezlet még fo-lyik.

A nemzeti parasztpárt iasi gyűlése A nemzeti parasztpárt vasárnap lasiban nagygyűlést tartott. A helyi szervezet kere-tein kívül mintegy husz tagozati vezető vett részt a gyűlésen az ország más részeiből. A pártvezetőséget Calinescu Potarca, Gafen-cu, Andrei és Ghelmegeanu képviselték. A megnyitó beszédet Costachescu mondotta, Gafencu és Ghelmegeanu szóltak fel. Utób-bi többek között a következőket mondotta:

— Adáz harc folyik két nacionalizmus kö-zött. Az egyik az ország határain belül szü-letett és az ország fejlesztéséért törvényes utakon küzd, a másik pedig a román lélek-től idegen nacionalizmus, a fajtság, a dik-tatura és a terrorizmus nacionalizmusa. Po-tarca foglalkozott azzal a váddal, amellyel a nemzeti parasztpártot illették, hogy tudni-illik nem viseltetik tisztelettel a korona iránt.

A párt és a korona

— Válaszunk erre a következő: Pártunk a parasztpártja, pártunk kérdése a pa-rasztság kérdéseivel azonosak. Kezdetül kezdve változatlanul kitartottunk monarchis-ta érzelmeink mellett. Nekünk a történelem-ben érdemeink vannak és kötelességünk elő-készíteni a jövő nemzedéket olyképpen, hogy az általunk és az elődeink által felépített javakat örökre hagyjuk rájuk. Mert a nem-zedékek fejlődésében minosen szünet, a nem-zedékek egymást követik.

Utolsónak Costachescu szólt fel, aki mi-után nagyvonalakban foglalkozott a kül- és belpolitikai helyzettel, a következőket mon-dotta:

— Nem szabad engedjétek, hogy fiaitok, parasztfiuk, bárdokkal és revolverekkel fel-fegyverkezve járjanak a városban. Fiataikat tanulni küldtétek, ne hagyjátok őket rossz uton járni. A mi vigaszunk nem a kormány-ra jutás lesz, mert a harcot nemcsak a ha-talom, de maga az ország megmentése érde-kében kell folytatnunk. Szövegük le: ben-nünket csupán egyetlen dolog érdekel, hogy az ország ne omoljon össze egyesek buta-sága, mások aljassága miatt.

szovjetkövetet, Petrescu Commen és Lugo-jeanu berlini, illetve római követeket.

A vaidisták megvalósíthatatlannak tartják a „numerus liberalis”

Cluj, március 8. (Az Uj Kelet tud.) A vaidisták lapja, az Ofenziva Romana, má számában Pop Valer dr. 75 százalékos ará-nyosítási javaslatával kapcsolatosan elég-tétellel állapítja meg, hogy Vaida Sándor gondolata, a numerus valachicus két eszt-endő leforgása alatt milyen hatalmas ter-hódítást végzett a közfelfogásban és a poli-tikában. Az igazság az, hogy a vaidisták több-kevesebb keserűséggel fogadták Pop Valer dr. javaslatát, amely a vaidista prog-ram egyetlen, sajátosan egyéni pontját sa-játítja ki a liberális érdek számára. Al-kalmunk volt ezzel kapcsolatosan beszél-getést folytatni a vaidisták egyik előkelő vezető egyéniségével, aki Pop Valer terveze-téről a következőket mondotta:

— Mi páholyban ilve figyeljük az eseme-nyeket, amelyeknek alakulása teljes mér-tékben nekünk adott igazat. Két esztendő-vel ezelőtt előre láttuk a politikai élet hová-fejlődésének irányát és leszögeztük, hogy a nemzetiségi kérdést rendezni kell. A mó

(Folytatás a 10-ik oldalon.)

A lengyelországi cionista szervezet konferenciájának politikai határozata:

„A demokráciáért való küzdelem szerves része a zsidó nép létharcának”

Jicchak Grünbaum: Nem lesznek újabb zavargások Palesztinában és nyitva maradnak az ország kapui

Varsó, március 8. Mint röviden jelentette már az Uj Kelet, a napokban zajlott le nagy érdeklődés mellett a lengyelországi cionista szervezet évi konferenciája, amelyen mintegy négyszáz delegátus vett részt. Dr. Jicchak Szyper, a szervezet elnöke, megnyitó beszédében többek között a következőket mondotta:

„Rendkívül tragikus, de ugyanakkor hősi pillanatban ül össze ez a konferencia. Veszélyben forog a lengyelországi zsidóság egzisztenciája, míg a palesztinai jisiv új egzisztenciáért harcol és sok harcos életét áldozta fel a zsidó nép létéért és becsületéért.”

A palesztinai hősök említésekor felemelkedtek helyeikről a delegátusok és állva hallgatták végig a cionista mozgalom és a palesztinai zsidóság halottairól szóló megemlékezést.

Ezután, Jicchak Grünbaum, a lengyelországi cionista szervezet diszelnöke és a Jewish Agency palesztinai exekutívájának tagja emelkedett szólásra. Grünbaum, akit hosszantartó és tiszteletteljes részesítették a delegátusok, többek között a következőket mondotta:

„A palesztinai zavargások idején nemcsak hogy megőriztük összes pozíciónkat, hanem ki is építettük azokat. Egyik nagy vívmányunk a tel-avivi kikötő, amely állandóan fejlődik.

A jaffai kikötő nem létezik többé számunkra.

Az arab tömegek sejtnei kezdik már, hogy vezéreik félrevezették őket. Ez a felismerés nőni fog és akkor lehetőség nyílik az arabokkal való megegyezés számára.

Nem lesznek újabb zavargások — Ezzel szemben negatív jelenség a mi számunkra az a tény, hogy az arabok külföldi támogatás segítségével oly sokáig tudták folytatni ellenünk irányuló támadásait és az a körülmény, hogy az arab országok és dinasztiák beavatkoztak Palesztina belügyeibe. Ami azt jelenti, hogy **politikailag nemcsak Palesztinával van dolgunk, hanem a szomszéd országokkal is.**

Ugyanakkor megállapítható, hogy ez a külső beavatkozást mérsékelő hatást is gyakorolt a palesztinai arab nacionalistákra, akik külföldi nyomásra adták fel a bojkottot a királyi bizottsággal szemben és a mostani terror is azért oly kisméretű, mert nem részeseül külföldi támogatásban. A terror most egészen közönséges banditizmus jellegét öltötte és az arabokra nézve sokkal terhebb, mint a zsidókra. Mégis vérről kell megfizetnünk újabb pozíciónkat. Azok a chalucok, akik a Bejsan földek kolonizálásán dolgoznak, minden áldozatra készek. Elégtétellel kell megállapítanunk, hogy a tibériasi zsidók bátor kiállással fogadták az arabok újabb merényletét és ennek a bátor ellenállásnak köszönhető, hogy a tibériasi zavargásokból nem fakadt újabb terror-hullám. Ma megőriztük hidegvérünket és nem hagyjuk magunkat provokálni, úgy biztosak lehetünk abban, hogy

a királyi bizottság jelentésének közzétételéig nem kerül sor újabb, nagyméretű zavargásokra.

Mi azonban minden eshetőségre készen állunk. Hatazer felfegyverzett zsidó áll készletben a jisiv minden pontján. A főszerep azonban nem a katonai, hanem a politikai helyzet van. Nem tudjuk még, milyen konklúziókra jut a királyi bizottság. Annyi bizonyos: számba veszi a közelkeleti országok erőviszonyait, a világ többi részeiben ható tényezőket és nem utolsósorban a cionista erők faktorát is. A mi feladatunk a cionizmus erejét olyanra fokozni, hogy le tudja győzni az ellenséges terveket. Fokoznunk kell palesztinai investíciónkat, be kell telepítenünk a Keren Kajemet birtokában lévő földeket, új földeket kell szerezniünk és munkánkkal olyan erőterületet kell teremtenünk, amely politikai sulyal bír az ellenséges erők visszaszorítására. Mondják meg a városok és falvak zsidóinak, hogy

Palesztina kapui nyitva maradnak, mert minden a mi saját erőnkől és saját akaratunktól függ.

A lengyelországi cionista szervezet konferenciája figyelemre méltó politikai határozatot hozott, amely a lengyelországi cionista mozgalom álláspontját szögezi le a napirenden lévő nagy politikai kérdésekkel szemben.

„A zsidó nép helyzete minden eddigénél nagyobb mértékben erősíti meg azt a cionista

igazságot, — mondja a határozati javaslat, — hogy nincs más megoldás a zsidókérdés számára, mint egy önálló zsidó közösség teremtése a történelmi országokban: Erec Jiszraelben. Se nehézségek, se áldozatok nem fogják megtörni és meghajlítani a zsidó tömegek akaratát, hogy a Cionba vezető utat járják, amelyet a történelmi-nemzeti fejlődés és a tragikus zsidó valóság kényszere jelölt meg számukra.

Lengyelország zsidó népe ünnepelesen kijelenti, hogy minden olyan kísérlet a palesztinai nehézségek megoldására, amely az alapvető zsidó jogok rovására történik, a zsidó nép legerélyesebb ellenállásába fog ütközni, annak a népnek az ellenállásába, amely igazságos ügyéért, legregibb és

ugyanakkor legutolsó reményéért harcol.” A határozati javaslat ezután szabad bevándorlást és földvásárlást követel sürű zsidó tömegtelepítés céljából.

A demokráciáért és a lengyelországi zsidó jogokért.

Külön határozati javaslat foglalkozik a lengyelországi zsidóság helyzetével. A konferencia hangsúlyozza, hogy a zsidó nép elveti egy kommunista diktatura rendszerét, mint a faszizmust, bármilyen formában jelentkezzen is az.

Csak az igazi demokrácia, az egyenlőség, szabadság, és egyenjogúság uralma biztosíthatja a zsidó nép szabad fejlődését a világon. Ezért a demokráciáért való harc szerves része a zsidó

43 százalékos analfabétizmust mutat ki az 1930-as népszámlálás

A banati és transilvaniai megyék vezetnek az irástudásban

Bucuresti, március 8. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Sabin Manoilă dr., a népszámlálási hivatal vezetője, most, hét esztendővel az 1930-as népszámlálás után, tanulmányt tesz köze, amely az irástudás szempontjából ismerteti az ország lakosságának tagozódását. A beszámoló néhány igen érdekes adatot tartalmaz. Eszerint 1930-ban az országnak 14 millió 485 ezer 914 hét évet betöltött lakója volt. Ezek közül összesen 8 millió 213 ezer 592-en vallották irástudóknak magukat. Ami azt jelenti, hogy az ország lakosságának 56 százaléka volt irástudó és 43 százaléka analfabéta. Ez a szám arány önmagában és a többi nemzetekhez viszonyítva meglehetősen kedvezőtlen. A Népszövetség kimutatása szerint az 57 százalékos irástudással Románia az európai országok között a 10-ik helyet foglalja el. A többi országokban az irástudók számaránya következő:

Franciaország	(1926) 94.1	százalék
Csehszlovákia	(1921) 92.6	„
Belgium	(1920) 92.5	„
Oroszország	(1930) 89.4	„
Eszterházi	(1922) 89.2	„
Magyarország	(1920) 84.8	„
Lettország	(1930) 81.2	„
Olaszország	(1921) 73.2	„
Lengyelország	(1921) 67.3	„
Litvánia	(1923) 67.3	„
Bulgária	(1926) 60.3	„
Románia	(1930) 57.0	„

Románia után következnek Spanyolország 56.9, Görögország 56.0 és Portugália 34 százalékkal. Ez a statisztika azonban hiányos. Olyan országokat mellőz, mint Anglia, Ausztria, Németország, az északi államok,

Hollandia, Dánia, amelyek valamennyien kedvezőbb helyet foglalnak el a statisztikában.

A 8 millió 213 ezer 592 irástudóból 85 százalékat tesznek ki azok, akik csak teljes, vagy hiányos elemi oktatással rendelkeznek. A középiskolát 367.727 férfi, és 337 ezer 381 nő végzett. Az irástudók 2.3 százaléka nem járt iskolába. Ezeknek arányszáma egyes beszarabiai megyékben különösen nagy. Így például Baltimegyében 17.2 százalékat képviselnek azok az irástudók, akik az elemi sem végezték el. Az iparban elhelyezkedett irástudók közül 8.3 százaléknak, a kereskedelemben elhelyezkedettek közül 15.8 százaléknak, a más foglalkozású ágakban elhelyezkedett irástudók közül 18%-nak van középiskolai végzettsége. Az irástudók közül 2.2 százalék végzett főiskolát.

Az irástudás tekintetében a transzilvaniai megyék vezetnek. A sorrend a következő:

Brasov	86.9
Sibiu	85.2
Odorheiu	85.0
Trei Scaune	84.2
és Tarnava Mare	83.7

Ilfov megye és Bucuresti 80.8 százalékkal Fogaras 86.7, Ciuc 80.4 és Timis 85 százalékkal szerepel a statisztikában. Érdekes a helyzet Gorjegyében, ahol a férfiak közül 72.8, míg a nők közül csupán 28.3 százalék tud írni, olvasni.

Országrészek szerint első helyen a Banat áll 72 százalékkal. Utána következnek Transzilvania 67, Bucovina 65, a régi királyság 55.8 és Basarabia 38.1 százalék irástudóval.

Ötszáz nap alatt megépülhet az angol-francia alagút

Autóországot a tenger alatt. Basdevant mérnök terve a megvalósítás előtt

Párizs, március 8. Néhány hét óta élénk megbeszélés folyik angol-francia kormány és pénzügyi körök között. Ezek a megbeszélések a Csatorna alatt elvezető alaguttra vonatkoznak. Amint hírlik e pillanatban André Basdevant mérnök terve áll előtérben, amely egész új szempontokból szándékozik megvalósítani az összeköttetést az európai kontinens és az angol szigetország között.

Napoleonnak nem volt érzéke...

A leghevesebb Napoleon-imádóknak is el kell ismerniük, hogy a világhírű korzikainak nem volt sok érzéke a lehetséges technikai szennációk és a jövő elképzelhető csodái iránt. Amikor gőzhajókat ajánlottak fel neki, hogy azokkal hódítsa meg Angliát, kóros hazudozónak nevezte az ajánlattevőket és kidobatta előszobájából.

Nem sokkal később hadseregének egyik műszaki tisztje Francois Mathieu részletes és pontosan kidolgozott tervet terjesztett eléje, hogy miképp lehetne Angliát — természetesen a meghódítás után — alagutattal összekötni az európai szárazfölddel.

Napoleon átnézte a tervet és a következő jegyzeteket írta a szélére:

— Francois Mathieu álmodozó és fantasztika.

Fél évszázadik tartott, míg végre egy mérnök újból bátorságot kapott és elkészítette egy alagututervet. Thome de Gammond 1785-ben mingyárt hozzá is kezdett a terv megvalósításához. Talált néhány pénzembert és szónéklül hozzákezdett úgy az angol, mint a francia parton a munkához. Mindkét részen aknákat ásott a földbe és ezek a lyukak még ma is megvannak. Csak nagyon felületesen tömtek be azokat. 1876-ban azonban be kellett szüntetni a munkát, mivel az angolok féltették a spléndid izolációt és a franciák nem akartak politikai bonyodalmakba keveredni az „álomalagut” miatt.

Tengeralatti vasútból autót

Elmúlt 1915 és elmúlt 1920 is. Az alagut egylegőre álom maradt. Akadtak ugyan emberek, akik arról beszéltek, hogy Angliát vasutattal kellene összekötni Franciaországgal, de az utóbbi 15 évben inkább az idea

nép létéért vívott küzdelemnek.

A határozati javaslat megállapítja, hogy a mai lengyelországi rezsim megtagadta Pilsudszky marsall jelszavát az antiszemitizmus elleni harora és ahelyett a zsidó lakosság politikai, gazdasági és kulturális megvédésének jelszavát emelte érvényre. A konferencia hangsúlyozza, hogy minden nyomtatás és minden üldöztetés ellenére sem mond le a lengyelországi zsidóság az alkotmány és a kisebbségi szerződés által biztosított jogairól. Annak elismerése mellett, hogy zsidó nemzetiségű elemek számára is fennáll a kivándorlás szükségessége, a konferencia a legerélyesebben tiltakozik a zsidók tömeges kilakoltatására irányuló tervvel, valamint a zsidóknak a gazdasági életből való mesterséges kizárása ellen, ami által tömeges kivándorlásra akarják kényszeríteni a zsidó lakosságot.

A konferencia a zsidó kisebbség nemzeti-kulturális autonómiájának elismerésében látja a lengyel zsidó kulturális probléma megoldását.

Az a kísérlet, hogy gettót teremtsenek a zsidók számára Lengyelországban, a zsidó társadalom legkeményebb ellenállásába fog ütközni, amelynek érdekében minden rendelkezésre álló eszközt igénybe fog venni ez a társadalom.

álombamerüléséről lehetett beszélni. A legutóbbi hónapokban azonban egészen váratlanul alapos vizsgálat indult meg Anglia és Franciaország illetékes körei részéről a csatorna-alagut tervét illetően és a kiszivárgott hírek szerint a legnagyobb nehézségeket már sikerült is áthidalni.

A legérdekesebb alagututerv, amelyet most az összes számbajöhető helyek és hatóságok vizsgálják. André Basdevantól származik. A modern szüksegeteknek megfelelően nem tartalmaz ez a terv vasutat az alagutban. Basdevant alagutjában autóországot lesz. Azt lehet mondani arról a tervről, amit a Mont Blanc alagutról. Ha korábban építették volna vasut lett volna belőle, ma azonban autót lesz.

Olcsóbb és gyorsabb

A vasut ellen és az autóországot mellett igen sok érv szól. Autóutal gyorsabb és gazdaságosabb a forgalom. Mindenek előtt pedig az építési költségek csak egy töredékét teszik ki annak az összegnek, amibe a vasutvonalat vesz az ember számításhoz, akkor annak megépítése körülbelül két és félmillió frankba kerül, André Basdevant számításai szerint pedig a kettős autót csak nyolcszázmillió frankba kerül.

Egészen bámulatosak azok az elképzelések, amiket Basdevant az alagut elkészítésének idejéről mond. A mérnök megállapításai szerint az alagut építésénél nem gránitot és kemény szilikátot kell átfúrni, hanem főként kréta rétegen keresztül kell majd megépíteni az alagut. Még alig pár évvel ezelőtt úgy számoltak a szakértők, hogy az angol-francia alagut megépítése, legalább öt-hat évet vesz igénybe. Basdevant ezzel szemben azt állítja, hogy a csatornaalagut, ha még ebben az évben hozzákezdnek, 1938-ban már meg is lehet nyitni, mivel annak megépítésére csupán ötszáz nap szükséges.

Basdevant terve szerint az alagut Blanc Nez-nél torkollana a földbe. Innen az angol partig Folkestone és Dover között 39 kilométer légvonalban a távolság. Hatvan méteres mélységben már szilárd talajra bukkan az ember, de Basdevant még mélyebbre tervezi az alagut, úgy hogy az száz méter mélyen vonulna el a víz szintje alatt. Hogy az aknákat lassu lejtéssel építsék, a francia oldalon két kilométerre az angol oldalon pedig három kilométerre van szükség. Angol oldalon az alagut kijárata a hawkingi repülőtér közelében, a víz, ami esetleg keletkezik, két olaszületet megterveztek, hogy az alagut megfelelő levegővel lássák el. Hatvan levegőjavítógépet szerelnének be az alagutba és az alagut víztelenítéséről gondoskodtak olyképpen, hogy az alagutat kisse domborúan építsék, aminek következtében, a víz, ami esetleg következik, két oldalt lecsoroghat és azután könnyen kiszivattyúzható. Minden kilométernél keresztösszeköttetést terveznek a két autót között, úgy hogy ha az egyik részen valami baj keletkeznék, nyugodtan át lehet menni a másikba.

— Március közepén utazik Antonescu Ankarába. Bucurestiből jelentik: Antonescu külügyminiszter ankarai látogatására március 15—20. között kerül sor.

Hetvenhat munkanélküli intellektuel jelentkezett Clujon

Milyen kérdésekre kellett felelniök a munkanélkülieknek. A Cluj anyakönyvi hivatal vezetőjének véleménye szerint az összeiras valoban nu képet ad a Clujon éló munkanélküli intellektuelek számaról

Cluj, március 8. (Az Uj Kelet tud.) La-punk más helyén riportot közlünk arról, hogyan fogadják a kisebbségi vállalatok az etnikai arányszámok kérdésében oly gyakran jelentkező különböző akciókat. Rámu-tatunk abban arra, hogy a legtöbb esetben nincs román nemzetiségű jelentkező, aki a megüresedett állásokat betölt-hetné. Az etnikai arányszámok propagan-dájával és a most készülő törvényről érke-ző hírekkel egyidejűleg március 7-én or-szágszerte megejtették a munkanélküli in-tellektuelek összeírását. A munka a köz-ponti statisztikai hivatal irányítása mel-lett folyt le és az egyes városok anyakönyvi hivatalai mellett működő statisztikai irodák személyzetével végezték el.

A kérdő ívek

A múlt év októberében kezdték meg a munkanélküliek összeírását ezek a hiva-talok. A központi statisztikai hivatal ren-dkívül érdekes és kimerítő kérdőíveket küld-ött szét, amelyek a szigorúan vett sze-mélyi adatokon kívül felölték a munka-nélküli, gazdasági, családi, egészségi, szociális helyzetét, a táplálkozását, valamint arról való véleményét, hogy miképpen le-het megoldani az intellektuális munkanél-küliséget, családi vonatkozásait, iskolai, gazdasági, hivatásbeli igényeit, stb. Érde-mesnek tartjuk részleteiben is ismertetni ezt a kérdőívet.

A négy oldalra nyomtatott táblázat el-sősorban a munkanélküli személyi helyze-tét tisztázza. Korát, nemét, születési hely-lyét, vallását, nemzetiségét, iskolai végzet-ségét és hivatásbeli specialitását öleli fel a kérdőív. A B. és C. pontban családi hely-zetéről vonatkozólag tesz kérdéseket, a D. pontban arról a háztartásról, amelyben él.

A bizalmas kérdések

A két belső oldal bizalmas jelle-gű kérdéseket tartalmaz, amelyeknek nyil-vánosságra hozatalát a munkanélküliek

összeírására vonatkozó törvényrendelet szigorúan tiltja. Ezek kiegészítő kérdése-ket tesznek fel a munkanélküli életéről. Lesz-e öröksége és kitől és hogy mennyi ennek az értéke. Volt-e valaha vagyona, miben állott ez és mennyi volt az értéke. Ha más tulajdonába ment át, ki volt az és hogyan jutott a vagyonához. Milyen köte-lezettségei vannak, kikkel szemben állnak ezek fenn és hogyan kívánja rendezni azo-kat. Miből él, mennyi támogatást kap ha-vonta és kitől.

Miért munkanélküli, keres-e valamit egyáltalában, ideiglenesen eltartják-e, nem betegségből származik a munkanélkülisé-gé, stb.

Mivel tölti az idejét a családban. Igyek-szik-e magát hasznossá tenni és hogyan honorálják. Milyen a kapcsolata a család-dal, amelyben él.

Milyen betegségeken ment át ő, a felesé-gé és a gyermekei, hogy befolyásolja gaz-dasági helyzete az ő és a családja egészség-ügyi állapotát. Felteszi azt a kérdést is a kérdőív, hogy hány abortuszt hajtottak végre a munkanélküli családjában és mik voltak az abortusz okai. Hány szobában lakik, milyen a szobák terjedelme, hányan laknak egy szobában, hányan alusznak egy ágyban, milyen anyagból készült a ház, milyen a padlózata, hogyan fűtik, hogyan világítják, honnan vesznek vizet és milyen az illemhely.

A családra vonatkozólag a származás, a terhelt betegségek, a család intellektuális felkészültségét öleli fel a kérdőív, majd azzal is foglalkozik, hogy milyen említésre méltó társadalmi tevékenységet fejtett ki a munkanélküli, volt-e kitüntetés, volt-e büntetve, stb. Bizalmasan közölnie kellett, hogy a felvételtől számított legutóbbi hét napban mi volt a család érendje, minőség-ileg és mennyiségileg, mennyi dohányt és mennyi szeszszeszt fogyasztottak el. Vé-gül felteszi a kérdést, hogy mi a vélemé-nye a munkanélküliség megoldásának prob-lémájáról.

A további kérdésekben már szigorúan a szokásos rubrikákat kellett kitöltenie a munkanélkülinek, részletes felvilágosítá-sokkal szolgálva eddigi alkalmaztatásai-ról, felkészültségéről, hajlandóságairól, stb.

A Cluj-i jelentkezések

Ez a valóban kimerítő kérdőív és az a körülmény, hogy a hatóságok már jóelőre felhívták a lakosság figyelmét a kérdés fontosságára, mutatják, hogy a központi statisztikai hivatal becsületes és komoly munkát akart végezni a munkanélküliek összeírásánál. A múlt év októberében tör-tént jelentkezések alapján március 7-én valóban megtörtént a munkanélküli in-tellektuelek összeírása. Munkatársunk a Cluj-i városházán működő statisztikai hivatalban érdeklődött az eredményekről. Muresanu anyakönyvi hivatali főnök kérésünkre a következőket mondotta az összeírásról:

— Clujon összesen 76 munkanélküli intellektuel jelentkezett, akik közül 15 nő és 61 férfi.

A jelentkezők többsége négy középiskolát végzett. A legkevesebb volt az egyetemi végzettséggel rendelkező jelentkezők szá-ma. A kérdőívre minden munkanélküli ki-merítő feleletet adott. A múlt év őszén 80 ember jelentkezett. többször is megismé-telt s a városi hivatal által intenzíven propagált összeírásról, ezek közül azonban négyet nem lehetett figyelembe venni.

Milyen a munkanélküliek összaránya

Arra vonatkozólag, hogy milyen a nem-zetiségi arányszám a jelentkezők között, Muresanu hivatali főnök kijelentette, hogy erre vonatkozóan nem adhat felvilágosi-tást, mert a helyi hivataloknak nincs fel-hatalmazásuk arra, hogy nemzetiségi sta-tisztikát állítsanak össze. Az összeírások

REUMÁT, HÜLEST NEURALGIKUS FAJDAIMAKAT meg ha KRONIKUSAK is megszűnítja a **Togal**

eredményeiből készült táblázatokat felter-jesztik a belügyminisztériumhoz, ahol a központi statisztikai hivatal az egész or-szágból befutott jelentések alapján fogja az országos statisztikát elkészíteni. Any-nyit azonban sikerült megtudnunk, hogy az intellektuális munkanélküliek közötti nemzetiségi arányszám nem mutat eltéré-eket Cluj város nemzetiségi összetételé-től.

Arra a kérdésünkre, hogy valószínűnek tartja-e ezt a számot, Muresanu a követ-kezőket mondotta:

— Az összeírást olyan körültekintő prop-aganda előzte meg, hogy

ezeknek a számoknak a helyességében nem is szabad kételkedni.

Aki annyit felhívásra nem jelenti be, hogy munkanélküli, annak van miből élnie. Nem kell elfelejteni, hogy intellektuelekről van szó, akik tudatában lehetnek annak, hogy

ez az összeírás azt jelentheti, hogy az állam kíván elhelyezkedésükről gon-doskodni.

Minden várható ellenvetéssel szemben le kell szögezni azt a meggyőződésemet, hogy

ez a szám valóban hűen mutatja ki a Clujon éló munkanélküli intellektuelek számát.

Rendkívül örvendetes egyébként — fejez-te be Muresanu hivatali főnök — és jel-lemző a javuló gazdasági viszonyokra, hogy a munkanélküli intellektuelek száma Clujon ilyen csekély.

Ezeket az adatokat bocsátották rend-kezésünkre a vasárnap lezajlott munka-nélküli összeírásról és ez csak megerősíti azt a már többször hangoztatott meggyő-ződésünket, hogy nemcsak Clujon, de egész Romániában nem lehet számottevő szellemi munkanélküliségről beszélni, ami indokolhatná a szélsőséges kampány okát.

Bucurestiben 699 intellektuális munkanélküli jelentkezett

Bucuresti, március 8. A szellemi munka-nélküliek összeírásának eredménye: kivet-tek 845 kérdőívet, kitöltve beadtak 699-et.

KÜLFÖLDI KRITIKA EGYÜNTETÜ VELEMÉNYE:

Gréta Garbo legjobb Kaméliás hölgy bemutatja alakítása nemsokára a Select Muzgó

Kiterjesztették és megszigorították az ostromállapotot

A katonai bíróságok illetékesek csaknem minden büntettségben, külön intéz-kedésekkel szabályozzák az uniformisok és leivenyek viselését

Bucuresti, március 8. Ismeretes, hogy az ostromállapot kiüröztetése és fenntartására csak törvény útján kérhet és kapnak felha-talmazást valamely kormány. Néhány nap muíva lejár az a törvény, amely a vonatkozó felhatalmazást tartalmazza. A kormány most javaslatot készít elő, amely az ostrom-állapotnak újabb 6 hónappal való meghosz-szabításáról intézkedik és ugyanakkor pon-tosan körvonalazza a katonai bíróságok hatáskörét azokon a területeken, ahol az ostromállapot érvényben van. Ezáltal elke-rülne lez, hogy a jövőben viták merülje-nek fel a hatáskör kérdésében, ahogyan ez Mihail Stelescu esetében is történt. Stelescu gyilkosait, mint ismeretes, nem a hadbירו-ság, hanem az esküdtszék hatáskörébe utal-ta a kormány, holott a fővárosban ostrom-állapot volt. Egy másik fontos intézkedése a javaslatnak az, hogy szükség esetén a kor-mány megszigoríthatja az ostromállapot feltételeit és kiterjesztheti annak érvényé-v újabb területekre is.

Az új törvény értelmében több olyan bü-ntettség kerül hadbירו-ság elé, ame-lyek eddig a rendes bíróság, vagy az es-ku-dtszék hatáskörébe tartoztak. Idetartoz-nak mindenképp is az állam külső és bel-ső biztonsága ellen elkövetett büntettek és vétségek, mint:

Árulás, kémkedés, az állam érdekeinek kompromittálása, az állammal szembeni el-lenségeskedés, az állambiztonsággal szem-beni mulasztás vétsége, defetizmus, az ál-lammal szembeni bizalmatlanság, visszaéles a közigazgatás eszközöit szállítások-nál, stb. Idetartoznak továbbá a merényletek és összeesküvések. A király és a királyi család ellen, az állam alkotmányos formája ellen, hazaárulás, feldagsértés, az alkotma-nyos rend alkalmazása, a társadalmi rend e-leni mozgalmak, felkelés, fegyveres lázadás, nemzetiségi, köztisztviselőnek az állam-biztonság elleni összefogása, antimilitarista uszítás, a külföldi államok elleni büntettek és vétségek, az idegen államok biztonsága elleni büntettek, béke és a „jó nemzetközi kapcsolatok” elleni vétségek.

Ugyancsak a katonai bíróságok illetékes-ségébe tartoznak: Köztisztviselők megsér-tése, lázadás a törvényhozás házái ellen, lázadás az igazságszolgáltatás megféleml-i-tésének vétsége, a letartóztatottak szökése-nek megkönnyítése, a vallás gyakorlásának megakadályozása, vallásnyilvánítás, halottgyal-ázás, holttestek profanizálása, közrend e-lení merényletekre való szövetkezés, a köz-rend elleni uszítás és izgatás, a hatóságok

által nem engedélyezett uniformisok, jelvé-nyek vagy zászlók használata, tiltott nyom-tatványok terjesztése, uszítás a törvénnyel, vagy a hatóságokkal szembeni engedetlen-ségre, nyilvános izgatás, büntett feldicsé-re, hamis hírek terjesztése, a társadalmi harmonia elleni vétség, szembezállás a ha-tósággal, kollektív felkelés a lakosság nyugalma ellen, szellemi hatalommal valo visszaéles, felekezeti gyűlölködés terjeszté-se, a pénzügyi hitelrontás vétsége, fenyege-tés, zsarolás, lakháborítás és rablás.

Katonai bíróságok elé kerülnek az orgaz-dák. Katonai bíróságok elé kerülnek a sértés és testisértés különböző nemei, ha megállá-pítást nyer, hogy ezáltal köztisztviselők és állami méltóságok politikai véleményét, hi-tét, vagy tevékenységét akarták megtorol-ni, vagy választókat és jelölteket megféleml-i-teni. Ezen esetekben az új büntetőtör-vénykönyvben megállapított büntetések maximumának kirovását írja elő a javaslat.

A közrend ellen vétőket katonai hatóságok szankcionálják. Amennyiben ott fordulna elő rendbontás, ahol nincs érvényben az ostromállapot, a polgári hatóságok nem al-kalmazhatják a büntetőtörvénykönyvnek az előzetes szabaddalrahelyezésre vonatkozó szakaszait.

Minden olyan dolog, amely több személy ruházatán valamely párthoz való tartozást kívánna jelezni, egyenruhának tekintetik és ennek megfelelően büntendők.

Mitől hizunk?

Erre a kérdésre nem nehéz válaszolni. Nehezebb meg-felelni arra: Mitől leszünk karcsuk?

Fárasztó gyakorlatok, vegyi kísérletezések tehát az egész-ség veszélyeztetése nélkül karcsúságot, fiataloságot és ruganyosságot kölcsönöz egy csésze

**Dr. Ernst RICHTER-
féle tea**

mindennapi rendszeres használata. Természetes keverék 11 fajta válogatott növényből. Doboz ára Lei 100. Extraerősségű Lei 120. Tablettákban is kapható.

Minél nagyobb, annál olcsóbb!

A „SCHMOLL”-vegyész azt mondja

aki egy zéró dobozt vá-sárol, annak egy pár cipő tisztítása — — 60 baniba kerül, aki egy 3-as dobozt vá-sárol, annak egy pár cipő tisztítása csak 42 baniba kerül, aki egy 5-ös dobozt vá-sárol annak egy pár cipő tisztítása csak 32 baniba kerül

TEREM! Mától fogva csak

3-as számú „SCHMOLL”-1

veszünk. Ez a nagyság 6 személyes háztartá-sunk részére a legmegfelelőbb és a legolcsóbb.

A SCHMOLL-PASTA évekig eláll.

KÖZGAZDASÁG

Elkészült az új fogyasztási adótörvény-javaslat

Bucuresti, március 8. (Az Uj Kelet tud.) Az új fogyasztási illetékek életbeléptetésére vonatkozó törvényjavaslat végleges szövege elkészült. A törvény I. számú kimutatása a következő illetékeket sorolja fel:

Nyerspamutra:

500. vámtételszám. Pamut, nyers állapotban, vagy kimagolva, valamint az u. n. hinters is, 10 lej per kgr.

501—504. vámtételek. Pamut, fonal és rongy-hulladékok 6 lej kgr-ként.

505—506. vámtételek. Pamut gyaratolva, konfekciós-vatta, gumirozva is 12 lej kgr-ként.

Pamutfonalakra:

508. vámtétel. Egyszerűek, egy szálból, nem sodorva, nem fehérítve, nem festve 12 lej kgr-ként.

509. vámtétel. Ugyanaz fehérítve 13 lej.

510. vámtétel. Ugyanaz festve, vagy nyomtatva 17 lej kgr-ként.

511. vámtétel. Ugyanaz mercerizálva, festve, vagy fehérítve is 28 lej kgr-ként.

512. vámtétel. Egyszerű sodrott fonál 15 lej per kgr.

513. vámtétel. Ugyanaz fehérítve 18 lej.

514. vámtétel. Ugyanaz festve, vagy nyomtatva 22 lej.

515. vámtétel. Ugyanaz mercerizálva, fehérítve, festve, vagy nyomtatva is 30 lej per kgr.

Azok a fonalak, amelyek 50 százalékos meghaladó arányban pamutot tartalmaznak, pamutfonalnak minősítendők a fogyasztást adó szempontjából.

Pamutszövetek:

528. vámtétel. Organtin és pamut-kana-vász 30 lej per kgr.

529. vámtétel. Pólyák, sterilizálva, vagy sem, impregnálva, vagy sem, orvosi kötszerek konfekcionálása céljaira 28 lej per kgr.

530. vámtétel. Kötszerek pamut-pólyából, csomagolva, vagy dobozokban 36 lej kgr-ként.

531. vámtétel. Plüssök és bársonyok, nyírtva, vagy nyíratlanul, fehérítetlenül, festetlenül 32 lej per kgr.

532. vámtétel. Ugyanaz, fehérítve, festve, vagy nyomtatva 40 lej kgr-ként.

Ezzel véget is ér az új illetékek I. számú táblázata.

A II. számú kimutatás folytatásként a következő új fogyasztási illetékeket sorolja fel:

Pamutszövetek új illetékei:

518. vámtétel. Pamutszövetek 300 kgr-on felül, nem fehérítve, nem nyomtatva 24 lej kgr-ként.

Ugyanaz fehérítve 28 lej kgr-ként.

Ugyanaz festve a szövés után 27 lej kgr-ként.

Ugyanaz festett fonalból szöve 32 lej.

Ugyanaz nyomtatva, vagy mercerizálva 35 lej kgr-ként.

519. vámtétel. Szövetek 300—200 gr. között, fehérítetlenül, festetlenül, nem nyomtatva 28 lej kgr-ként.

Ugyanaz fehérítve 32 lej kgr-ként.

Ugyanaz festve a szövés után 30 lej kgr-ként.

Ugyanaz festett fonalból szöve 37 lej kgr-ként.

Ugyanaz nyomtatva, vagy mercerizálva 40 lej.

520. vámtétel. Pamutszövetek 200—150 gr. között 30 lej kgr-ként.

Ugyanaz fehérítve 36 lej.

Ugyanaz szövés után festve 34 lej.

Ugyanaz festett fonalból szöve 40 lej.

Ugyanaz nyomtatva, vagy mercerizálva 40 lej.

521. vámtétel. Pamutszövetek 150—100 gr. között 34 lej kgr-ként.

Ugyanaz fehérítve 40 lej.

Ugyanaz szövés után festve 38 lej.

Ugyanaz színes fonalból szöve 46 lej.

Ugyanaz nyomtatva, vagy mercerizálva 50 lej kgr-ként.

522. vámtétel. Pamutszövetek 100—70 gr. között négyzetméterenként 38 lej kgr-ként.

Ugyanaz fehérítve 45 lej.

Ugyanaz szövés után festve 42 lej.

Ugyanaz festett fonalból szöve 50 lej.

Ugyanaz nyomtatva, vagy mercerizálva 54 lej kgr-ként.

523. vámtétel. Pamutszövetek 70 gr. alatt 40 lej.

Ugyanaz fehérítve 48 lej.

Ugyanaz festve szövés után 46 lej.

Ugyanaz festett fonalból szöve 54 lej.

Ugyanaz nyomtatva, vagy mercerizálva 58 lej kgr-ként.

Hengerelt vas, huzalok, vaslemezek és egyéb vasipari cikkek új fogyasztási illetékeit a III. számú kimutatás tartalmazza.

1034—1043. vámtételszámok alatt szereplő hengerelt vas, sodrony, kereskedelmi vas, betonvas, amelyek között szerepel az 5 mm-en aluli vastagságú hengerelt vas is, kgr-ként 0.75 lej fogyasztási illeték alá esik.

1044—1048. vámtételszámok. Vasuti és közúti vasúti sinek, bármilyen alakban, lyukasztva is, sinhevederek, hengerelt vas bizonyos méretekre kiszabva és lyukasztva, 0.80 lej fogyasztási illeték alá esnek kgr-ként.

1049. vámtétel. Hengerelt vaslemez, sima, vagy recés, négyszögletűre szabva, minden egyéb megmunkálás nélkül;

a) 2—5 mm. vagy ennél nagyobb vastagságban 1 lej per kgr.

b) 2—0.7 mm. vastagságban 1.10 lej.

c) 0.7 mm. alatt 1.25 lej kgr-ként.

1050—1054. vámtételszámok alatt foglalt hengerelt vaslemez simán, vagy recésen, négyszögletűre szabva, egyéb feldolgozás nélkül, festve, galvanizálva, cinkezeve, olmozva, rezerve, alumíniummal, nikkellel stb. bevonva 1.25 lej per kgr.

1077—1079. vámtételszámok alatt felsorolt csövek, bármilyen átmérővel, nyersen, bekenve, bekátrányozva, lyukasztva, esztergályozva, fényezve, lakkozva, cinezve, cinkezeve, olmozva, bronzozva, díszítve, rezezeve, nikkelezve, ezüstözve stb.

a) 12 mm. vagy ennél nagyobb falvastagsággal egész terjedelemben 0.70 lej kgr-ként;

b) 12 mm-nél kisebb falvastagsággal 0.80 lej kgr-ként.

1080—1082. vámtétel. Csövek hengerelt vasból és kapcsoló részeik nyersen, vagy megmunkálva, csavarmentvágással, vagy

BERKOVITSNÉ

(Oradeáról)

orth. kóser étterme BUCUREȘTI,

Str. Lipscani 7. Galeriei Lafayette mögött.
Telefon: 4-02-91.

anélkül, hegesztve, polirozva, cinkezeve, fényezve, rezezeve, nikkelezve, ezüstözve, csőnek szén-sav, oxigén, ammóniák és más süritett gázok részére 1.90 lej kgr-ként.

1089. vámtétel. Egészégügyi berendezéshez szükséges cikkek öntött vasból, mint fürdőkád, klozetcsésze, kiöntők, klozett-viztartály 1.90 lej per kgr.

1093. vámtétel. Üstök és kályhák öntöttvasból, központi fűtőberendezéshez és az azokhoz tartozó tárgyak 1.50 lej kgr-ként.

1094. vámtétel. Mindenféle radiator bordákkal, vagy anélkül, amennyiben öntvényből készült 1.50 lej kgr-ként, másképp 3 lej per kgr.

Minden oly tárgy, amely a behozatall vámtarifa 1095—1183, 1190—1221, 1230—1323. vámtételei alatt van felsorolva, amennyiben vasat, öntvényt, vagy acélt tartalmaz, bármely formában és mennyiségben, 0.90 lej fogyasztási illeték alá esik kgr-ként.

A nyerskávé, vagy őrölt kávé fogyasztási adóját április 1-től kezdődően kgr-ként 40 lejben állapítják meg.

A törvény kihirdetésétől számított 10 napon belül a fogyasztási illeték alá eső és a nagykereskedők raktáraiban, valamint depozitokban fekvő vasipari cikkek, pamutot és pamutfonalakat be fog kellenni jelenteni az illetékes megállapítási pénzügyigazgatóságokhoz. Az illetékek a raktáron fekvő készletek után 1937 június elsejétől számítva, hat egyenlő havi részletben lesznek befizetendők.

Nem esik fogyasztási adó alá a Központi Fogyasztási Szövetkezet által importálandó évi 5 millió kgr. paraszt-fonal.

Ideges emberek gyomor- és bélbajánál reggelizés előtt egy félpohár természetes „Ferenc József” keserűvíz kissé felmelegítve igen kellemes háziszser, amely a székletét elrendezi, az emésztést előmozdítja és az egész anyagcserét jótékonyan befolyásolja. Az orvosok ajánlják.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A SZÍNHÁZ HETI MÜSORA:

Kedd: Román előadás.

Szerda fél 9: Meseáruház. (Szilágyi és Eisenmann grandiózus operett-revüje, az utóbbi évek legfényesebb kiállítású, legnagyobb szabású revü-ujdonsága, forgószínpadon, 3 részben, 10 képből, 24 táncatrakcióval. Rendező: Gróf László. Főszereplők: Solymosán Magda, Sándor Stefi, Stefanidesz III, Wojticzky Elvira, Báza Éva, Topán Lulu, Lukász Bella, Jenei János, Fülöp Sándor, Csóka József, Forgács Sándor, Tebán János. Vezényel: Schreiber Alajos. Premerbérlet 23. sz.)

Csütörtök fél 9: Meseáruház. (Rendes bérlet) Szombat d. u. 3: Csárdás. (A legnagyobb sikerű operett 37. előadása olcsó helyekkel, közívánatra.)

d. u. 6: Bikfic tanár ur. (Olcsó helyekkel.)

este 9: Meseáruház.

Vasárnap d. u. 3: Meseáruház. (Rendes helyekkel.)

ROMÁN OPERA MÜSORA

Szerda, március 10: Vigózevy.

ROYAL MOZGÓ MÜSORA:

Ma utoljára: A halhatatlan csavargó. Maurice Chevalier rendkívül szellemes sláger-ujdonsága. A szezon leghangulatosabb, legkedvesebb francia filmje. Műsor előtt a legújabb Fox világhírű.

Holnaptól: Az apák bünei. (Az elsodort ember.) A szezon legnagyobb drámája. Főszerep Jean Hersholt.

EDISON MOZGÓ MÜSORA:

Hétfőtől: Világvárosi műsor román és magyar feliratokkal: I. 4½ muskátás. Vigjáték. Verebes Ernő, Huszár Pufi, Szóke Szakáll, Halmay Tibor, Felix Bressart, Klara Karry. II. Asszony sorsa a férfi. Kalandorfilm. George Brent, Betty Davis. Helyárak: 10 és 15 lej. Kezdet: 3, 6 és 9 órakor.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Állástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelleg levelet csak ugy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Négyszobás, modern új családi ház eladó. Str. Regele Carol II. 176.

2 modern szoba fürdőelészobával azonnalra kiadó. P. Mihai Viteazul 37. (Rosenzweigház.)

Teljes ellátást keres hivatalnoknő urcsaládnál. Leveleket „Hivatalnoklány” jellegre a kiadóba kér.

Ping-pongszalt keresek megvételre. Cim a kiadóban.

Minden információt kibíró 38 éves érettségizett, intelligens fiatalember benőszülne lehetőleg nagyobb vállalatba vagy engros üzletbe feltétlenül urcsaládnál. Leveleket a kiadóhivatal továbbít „Uj élet” jellegre. Közvetítők kizárva.

Haladó szellemű hitközségnél állást keres talmudban, tnachban, az új és ó-héberben tökéletes pedagógus. Fuchs Satumare, Str. Filipescu 21.

Mérlegképes levelező-könyvelő fűszer- és gyarmatáruban szakember keres levelező-könyvelői vagy utazói állást. Fuchs Satumare, Str. Filipescu 21.

5 vagon 7 kg-os sin, 1 drb. hidmérleg 5000kg-os, 1 drb. hidraulikus prés, 1 drb. vastartány 40.000 literes, szijkerék, csapágyak, transzmissziók eladók. Rosmann vasudvar Tg-Mures, P. Constantin Roman 42.

Konfekciós fiatalember román, német és magyarban perfekt, kirakatrendező állását felcserélné. Megkereséseket „Szorgalmas” jellegre a kiadóba kér.

Veszek Albina betétkönyvecskét legmagasabb árban. Deutsch Zsigmond Medias.

MILYEN CSODÁS MÁRCIUSI AJÁNDÉK...

Igen, annál is inkább, mert az Állami Sorsjáték új játéktérve 167.112 nyerményt irányoz elő. 429.070.200 lei értékben, amelyet négy hónap alatt osztanak szét!

AZ ÁLLAMI SORSJÁTEK

AZI. OSZTÁLYHUZÁSA
MÁRCIUS 15.-én

A 13.
SORSJÁTEK

Beomlott a cluji „Iréne“ malom egyik fala

Kétszáz ezer lej a vállalat kára. Egy félvagon liszt a Somesbe zuhant

Cluj, március 8. Vasárnap este kilenc óra tájban a Regele Ferdinánd uti vashid közelében hatalmas robajjal beomlott a Dragalina uca 2. szám alatti malom egyik fele. A járókélők nagy csoportokban állottak meg a Regele Ferdinánd uti hidon, ahonnan látni lehet az Irene malom beomlott falát. Faltörmelékek, téglák és kődarabok, gerendák és liszteszsákok zuhantak egymásután a Somes vizébe és a malomnak a víz felé néző részén a fal helyén csak romhalma maradt.

A malomépületben ebben az időben csak a gépész tartózkodott. Vasárnap este ugyanis az üzem nem működött. A gépész azonnal értesítette az „Iréne“ malom tulajdonosait, Salamon Lipótot és Stark Mártont, akik megjelentek a helyszínen, de nem konstataháltak mást, minthogy a fal, valószínűleg mert a Somes alámosta, beomlott. Rögtön megállapították azt is, hogy az épület belsejében három gép felborulásán kívül semmi baj nem történt. A városi bizottság kiszállt a helyszínre, hogy a falbeomlás okát megállapítsa és hogy a többi falakat megvizsgálja.

A helyszínre kiszállt bizottság helyt adott a tulajdonosok feltevésének, mely szerint a Somes vize alámosta az épületet és az idézte elő a fal összeomlását. Meg-

vizgálták a többi falakat is és arra a megállapításra jutottak, hogy ezek tömörebbek, mint a bedőlt fal és egyik sem fenyeget a beomlás veszélyével.

Az épület 150 éves, de a jelenlegi „Irene“ malom csak másfél év óta áll fenn. Az új tulajdonosok akkor vették meg az épületet és rendeztek be itt modern malomüzemet. A városi mérnöki hivatal bizottsága annakidején megvizsgálta az épületet és azon kifogásolni valót nem talált.

Az összedőlt fal újjáépítése kedd reggel kezdődik meg. A vállalat kára körülbelül kétszáz ezer lej, ami nem térül vissza, mert a malom nem volt biztosítva. A legnagyobb kár, amit a tulajdonosoknak el kell szenvedniük természetesen az, hogy a most induló szezonban a gyár mintegy két hónapig szünetelni kénytelen.

A Somes vizéből kihalaszták a félvagonra tehető lisztmennyiséget. A liszt egyrésze, miután csak a külső réteg azott meg, használható lesz.

FERNET-VINIGGI

a legjobb aperitív.

Ibn Szaud király megtiltotta alattvalóinak a palesztinai ügyekben való beavatkozást

A főmuftit kihallgatáson fogadta Mekkában az arab birodalom uralkodója

Jeruzsálem, március 8. A Palkor jelenti, hogy a jeruzsálemi főmufti Mekkában kihallgatáson jelent meg Ibn Szaud király előtt, akivel a palesztinai helyzetről folytatott tanácskozásokat. Mekkai arab körökben tudni vélik, hogy a mekkai zarándoklás befejezése után, a főmufti más palesztinai és szíriai mohamedán előkelőségek kíséretében Bagdadba utazik, ahol Ghazi királynál fog kihallgatáson megjelenni. Bagdadban fontos értekezletet fognak tartani a palesztinai kérdésekben a különböző arab országok képviselőinek részvételével. Abdullah emir azonban nem fogja képviseltetni magát ezen az értekezleten és kérés, hogy Ibn Szaud király is elküldje meg bizottját.

Egyidejűleg a mufti és Ibn Szaud mekkai találkozásáról szóló híradással jelenti a „Haarec“, hogy Ibn Szaud király szigorú parancsot adott ki, amelyben kategórikusan megtiltja összes alattvalóinak, hogy palesztinai ügyekben beavatkozzanak, vagy hogy a palesztinai fegyveres bandákhoz csatlakozzanak. Ezért

halálbüntetés terhe alatt megtiltja a Palesztinába és Transzjordániába való utazást és különösen a Palesztinába való fegyvercsempészt, ami elsősorban a hedzsászi beduinokra vonatkozik. A hedzsászi határnál őrségeket állították fel, hogy szigorúan ellenőrizzék

a határforgalmat. Egyidejű jelentés szerint Ibn Szaud király levelet intézett a legfőbb palesztinai arab bizottsághoz, melyben

elítéli az újabb terror-cselekményeket.

Más verzió szerint a fenti hírt a legfőbb palesztinai arab bizottság bizalmi emberei közölték a héber lapok transzjordániai tudósítóival. A bizottság táviratot intézett a Mekkában tartózkodó főmuftihoz, amelyben közli vele a „Haarec“ híradását. A távirat ürügyül szolgál arra, hogy a mufti újabb kihallgatást eszközöljön ki Ibn Szaud királytól és ráírja őt arra, hogy megcáfolja a Haarec híradását. A cáfolatot újabb propagandára akarja aztán felhasználni a mufti.

Arcbörének a megszüpítésére

Vásároljon 3 darab CADUM szappant.

Használjon egyet. Egy hónapnál tovább tart. Ha egy szappan használata után az Ön bőre nem lett finomabb, arcbőre elragadóbb, fiatalosabb, küldje vissza a használt szappan göngyölegét a másik két nem használt szappannal együtt a Cadum irodának, București, Strada Sf. Ionică 8.

Visszatérítik önnek a teljes kladott összeget.

Cadum Szappan 20 lei darabja

Garantáljuk teljes megelégedését.

A belga parlament feloszlátását akarja kikényszeríteni Degrelle, a rexisták vezére

A kormány új törvény megszavaztatásával akadályozza meg a pótválasztások kiírását

Brüsszel, március 8. A Havas jelenti, hogy Léon Degrellenek, a rexisták vezérének újabb „szenziáció“ nyilatkozata azt a célt szolgálta, hogy belga politikai körökben zavart keltsen. Degrelle rámutatott arra, hogy az elmúlt év októberében közzétett tervének megfelelően Olivier rexista képviselő többi társával együtt lemond, hogy pótválasztásokat tegyen szükségesé. A Le Pays Reel, a rexisták hivatalos lapja szerint a lemondás befejezett tény és Degrelle az új választáshoz egymaga fog kiállni a jelenlegi rezsim ellen. Degrelle azonban megválasztása után azonnal lemond és átadja helyét egy hívének, hogy másik belga városban jelöltesse magát. Ezáltal valószínűleg népszavazásnak kívánja alávetni az országot, másrészt pedig el-

akarja idézni a kamara feloszlátását és állandó agitációt akar. Valószínű, hogy a kormány igyekezni fog lefegyverezni ezt a manővert és törvényjavaslatot nyújt be, amely kizárja a pótválasztások lehetőségét valamelyik mandátum megüresedése esetére. A javaslat értelmében a kamara feloszlátásának joga egyedül a királyé. A javaslatot még nem szavazták meg, de szükség esetén a legnagyobb gyorsasággal el lehet fogadtatni. Valószínű, hogy már kedden a minisztertanács után a képviselőház elé terjesztik. Ha a javaslatot nem szavaznak meg és pótválasztásokra kerülne sor, valószínű, — írja a Havas — hogy a három kormánypárt közös jelöltet állít szembe Degrellel.

Súlyos szerencsétlenség érte Gilau községben a Cluj—Oradea között közlekedő CFR-autobuszt

Négy könnyebb, egy súlyos sebesült

Gilau, március 8. (Az Uj Kelet tud.) Ma reggel nyolc óra tájban Gilau községben súlyos autobus-szerencsétlenség történt, amelynek öt sebesültje van. Az Oradeáról Clujra tartó, Bucuresti 93-as jelzésű CFR-autobusz a gilau-i szeszgyár mellett felborult, belefordult egy sáncba és szó szoros értelmében pozdorjává zuzódott.

Az autobusban tízenegy utas ült, akik közül egyeseknek azonban sikerült utolsó percben kiugrani a robogó autobusból, amelyet a részeg sofőr az ut egyik sáncától a másikig kacskaringózva vezetett. Öt utas azonban megsebesült, egyik közülük igen súlyosan.

A szerencsétlenség után a gilau-i csendőrség azonnal telefonon jelentette az ese-

tet a cluji rendőrségnek és a CFR-autobuszállomásnak, ahonnan rögtön egy másik autobuszt küldtek ki a helyszínre a sebesültek és a többi utasok beszállítására. Az öt sebesültet, a cluji Park szanatóriumba szállították, ahol az egyikben valószínűleg műtétet fognak végrehajtani.

Rendőrközegek is kiszálltak a helyszínre, akik megállapították, hogy a szerencsétlenségért a felelősség Goia Constantin sofőrt terheli, aki Huedinben alaposan berugott és részegen vezette a kocsit Cluj felé. A rendőrség a sofőrt őrizetbe vette és kihallgatása után átadják az ügyészségnek.

A teljesen megrongálódott autobuszt külön járművön kellett Clujra beszállítani.

Halálosvégű kettős családi dráma az aradmegyei Ghioroc községben

Egy fiatal mechanikus agyonlőtte feleségét, majd önmagát, mert súlyos tüdőbaja miatt el akart válni tőle

Arad, március 8. (Az Uj Kelet tud.) Megdöbbentő családi tragédia történt tegnap az Arad közelében fekvő Ghioroc községben. Kutvig Lajos huszonöt éves mechanikus agyonlőtte huszonnyolc éves feleségét, majd önmaga ellen fordította a fegyvert. Mindketten még a helyszínen kiszenvédtek. Kutvig Lajost hosszú ideje az egyik aradi tudószanatóriumban kezelték. Néhány napja Kutvig tudomást szerzett arról, hogy felesége válópert indított ellene és ennek lebonyolításához orvosi bizonyítványt szerzett be, amely igazolja, hogy férje előrehaladott tüdőbajban szenved.

Vasárnap délután öt órakor Kutvig Lajos beállított apósának ghioroci lakásába

és a feleségét kereste, majd az asszonnyal a szomszédos szobába ment. Egy idő múlva a család tagjai heves szóváltást hallottak a szobából, majd a következő pillanatban egymásután két revolverdörménést.

Az asszony apja be akart rohanni a szobába, az ajtót azonban zárva találta. Neki vetette magát az ajtónak, amely a gazda testének sulya alatt betört. A szerencsétlen apa dermedten állott meg a küszöbön. A szoba padlóján feküdt leánya és veje, mindkettőjük melléből patakzott a vér. Azonnal értesítették a mentőket, mire azonban a mentőkocsik a helyszínre érkezett, a szerencsétlen házaspár már kiszenvedett.

Meseáruház

— Az ideai szezon nagy sláger revü-operettje —

Szerdán este kerül bemutatásra Szilágyi László és Eisemann Mihály tizenkét képből álló nagy revüoperettje a Meseáruház. A színház mindent elkövet, hogy a Meseáruház előadásain a közönség végre maradéktalanul élvezhessen egy színes, változatos, bohorumu, kitünő zenéjű, gazdag kiállítású revü-operettet. Mint a falragaszok részletesen is ismertették a Meseáruház valami olyan különleges szórakozást ígér, amely megérdemel minden érdeklődést.

Az első előadásokra minden valószínűség szerint elővételben fognak a jegyek elkülni s ezt a feltevést igazolja az a körülmény is, hogy vidékről is rengetegen foglaltattak le jegyeket a Meseáruház előadásaira.

Nem kétséges tehát, hogy a Meseáruház lesz az ideai szezon nagy slágere s igazgatóság bizva ebben, egyelőre tíz előadásra tűzte ki a Meseáruházat.

ILM ET

ORA:

gyi és Eise-
tásu, legna-
sága, forgó.
ben, 24 tánc-
László. Fő-
da, Sándor
czky Elvira,
ukász Bella,
Csóka József,
os. Vezényel:
rlet 23. sz.)

endes bérlet)
legnagyobb-
olcsó hely-

(Olcsó hely-

Rendes hely-

ORA:

RA:
vargó. Mau-
emes sláger-
angulatosabb,
Műsor előtt

elsodort em-
rárája. Fő-

ORA:

mán és ma-
skátás. Vig-
Pufi, Szőke
lix Bressart,
orsa a férfi.
Betty Da-
Kezdeté: 3.

MEK

í, vastagabb
detés 20 lej.
kedvezmény.
adó. Jelzés
portobélyeg

há az eladó.

al azonnalra
Rosenzweig-

knó uricsa-
y“ jeligére

ételre. Cim

ves érettsé-
enősülne le-
engros üz-
leket a ki-
igére. Köz-

állást keres
ó-héberben
umare, Str.

filszer- és
es levelező-
Fuchs Satu-

hidmérleg
rés, 1 drb.
tekek, csap-
osmann vas-
Roman 42.

, német és
szó állását
Szorgalmas“

két legma-
Medias.

SPORT

Viz- és góllőzőn jellemezte a Nemzeti Bajnokság tavaszi második fordulóját

Harminkét gólt lőttek vasárnap a csatárok, amelyek közül 28 a győztesek részéről, 4 a vesztesek részéről esett

A legbravurosbabb teljesítményt a Viktoria nyújtotta: 7:0-ra győzte le az Unirea Tricolort

Cluj, március 8. (Az Uj Kelet tud.) Az országot ellepő esőfellegek vasárnapra dusan osztották egyébként áldásos cseppjeiket. Szombaton és szombatól vasárnapra virradó éjjel jórészt mindenhol kiadós eső tette majdnem használhatatlanná a futballpályákat. Ennek dacára — bár a pálya néhol inkább vízplórára, mint futballra volt alkalmas — a Nemzeti Bajnokság bizottsága határozata értelmében a mérkőzéseket lejátszották. Vasárnap annyi gól esett, hogy a forduló, gólok szempontjából rekordnak számít. A győztes csapatok 28 gólt, a vesztesek 4-et lőttek.

A forduló legszebb eredményét a cluji Viktoria érte el, amely a nehéz talaj dacára hét góllal terhelte bucaresti ellenfele hálóját. A leggyengébben a CAO szerepelt, amelyet ellenfele lelépett, de a Crisana is, amely alig uszta meg döntetlennel — Oradean. Gyengén szerepelt még az Universitatea, teljesítményét azonban mentik az ismert gátló körülmények: letiltás, sérültek, stb.

A vasárnapi fordulóról az alábbi tudósításaink számolnak be:

Viktoria—Unirea Tricolor 7:0 (2:0)

Cluj, március 8. (Az Uj Kelet tud.) Az amugyis gyenge karban levő cluji pálya mintegy öt centiméteres víz alatt van. A sarokszőlők közelében levő „száraz fű” emlékeztet csupán arra, hogy ezen a pályán valamikor labdarugómérkőzéseket is játszottak. A főbejárat előtt valaki arra kéri a közismert Seliceanu Gligort, aki vízplóbiro is, hogy öitözzön gyorsan uszódreszbe és állapítsa meg, vajjon a víz nem-e túlhideg játszásra. (Vízplólszabály!) Viz ide, sár oda, Macian, aki játékvezetői személyében egyedül hivatott eldönteni, hogy lehet-e játszani vagy sem, a játék mellett dönt. Es már jönnek is a csapatok. A nézők száma nem sokkal több az ezernél.

Előbb az Unirea Tricolor jelenik meg ékszínek dreszben és fekete nadrágban. Rövidesen kijön a Viktoria legénysége is — hófehérben. Majd a játékvezető és kezdődik a játék.

Már a mérkőzés elején látni, hogy a Viktoria futballista-mesterembereinek ez a nehéz, sáros pálya is fekszik. Lelkesen, hatalmas elánal rohamoz a cluji csapat, alig az ötödik percben járunk és már két gól pihen az Unirea Tricolor hálójában: a negyedik percben Capusan, egy perc múlva Munteanu eredményes.

Kis átmenetnek — támad az Unirea Tricolor. A szimpatikus labdarugógyűltes mutatók rövid adogatások révén jut egymásután kétszer is kitűnő gólhelyzetbe, ezeket azonban a lehetetlenül gyenge balszélső kihagyja. Ujból a Viktoria jön és nyomasztó fönyben támad a féldő végéig, anélkül, hogy az eredményen változtatni tudna.

A második féldőben, ha lehet, még biztosabban mozog a lelkes cluji csapat. Es jönnek a gólok: a harmadik percben Felecan II, 20. Capusan, 22. Capusan, 28. Felecan II és végül a 30. percben Cocuban lövi a Viktoria hetedik gólját. A nem lakadó Unirea Tricolor újra támadásba lendül, akcióit azonban a szerencse is cserbenhagyta, mert a becsületgólt nem sikerül, a helyzetek dacára, megszerezni.

A mérkőzést mindenesetre az állóképesebb, nagyobbáramu, jólösszeszokott Viktoria megérdemelten nyerte, bár a mutatott játék alapján nincs hét gól különbség a két csapat között. A Victoriában van azonban lendület, nem kímélték magukat a játékosok a hatalmas víz és sár dacára sem és ennek révén biztosan nyertek. A győzelem pálmája azonban a védelmet, de különösen a halvesort illeti, amely állandóan tömte jobbnál-jobb labdákkal a még nyirkos csatársort. Az Unirea Tricolor tengelyében a fáradhatatlan, páratlan munkabírásu Steimbach állott, aki a mezőny legjobbjá volt. Egyedül azonban nem sokra vihette. Hiába osztott jó labdákat, társai meg sem közelítik tudását, de kímélték is magukat. A súlyos vereségben nagy része van a kapusnak is, aki primitív labdakezelésével, bizonytalan hejyezkedésével — segített a győztes csapatnak.

A Viktoria legjobbjai: Felecan I, Munteanu I, Nistor és Capusan. Maciannak nem volt nehéz a dicséretreméltó fair játékot vezetni. Kevés dologát is azonban kifogástalannul látta el.

Viktoria: Munteanu II, Cocuban I—Felecan I, Pál—Pop—Nistor, Cornea—Munteanu—Cociuban—Felecan—Capusan.

Unirea Tricolor: Iliuța, Iliescu—Gavat, Florea—Steimbach—Boteana, Jonescu—Jordache—Schileru—Carjan—Mihailescu.

AMEFA—CAO 5:0 (1:0). Arad, március 8. A gyengébb periódusban levő CAO csapata súlyos vereséget szenvedett az AMEFA együttesétől, amely végig jobb volt ellenfelénél. Az első féldőben Batrin, majd a másodikban Pernecki, Praszler, Praszler és Pernecki lövik a gólokat. 2500 néző, bíró Radulescu.

Ripensia—Gloria 6:1 (3:0). Timisoara, március 8. Háromezer néző előtt játszották a mérkőzést, amelyet a magára talált proficsapat biztosan nyert Bindea (3) és Dobay (3) góljaival. A Gloria becsületgólját Mercea lőtte. Bíró Petru Vasile Constanta.

Crisana—Juventus 3:3 (1:1). Oradea, március 8. Érdekes és végig nyílt küzdelmet eredményezett a két együttes találkozója, amelyet kis szerencsével a Juventus megnyerhetett volna. A vezetőgólt a Crisana szerzi meg Boksa révén, Palmer azonban kiegyenlített, majd a második féldőben Palmer és Vajda 3:1-re javítják az eredményt a Juventus javára. A mérkőzés végefelé azonban összeszedi magát a Crisana és Nagy, majd Boksa révén kiegyenlített. Bíró Stanciu Cluj.

FC Rapid—Universitatea 5:0 (3:0). Bucuresti március 8. Tizenötezer néző övezte a Venus pályát amely két mérkőzésnek szolgált otthonul. Az első mérkőzés az FC Rapid—Universitatea volt, amely a vasutas csapat várható győzelmét hozta. Az egyetemi csapat Szaniszló, Sepsi, Stefanescu és Surlasiu nélkül nem is remélhetett az újban Barátkyval is megerősített bucaresti csapattal szemben. A gólarány azonban így is túlzott. Az első féldőben így estek a gólok: 25. percben Moldovan, 32. Barátky, 40. Barátky tizenegyesből. A második részidő góllövői: 18. percben Auer, 39. Barátky.

Venus—Chinezul 2:0 (0:0). Bucuresti, március 8. Meglepetésre, a Chinezul igen kemény ellenfele volt az elbizakodott bajnok-aspiráns Venusnak, amely alig a második féldőben tudta a mérkőzést Gruin és Gavrilcsu révén a maga számára biztosítani.

A Nemzeti Bajnokság állása a következők:				
Venus	13	8	3	2 42:16 18
Ripensia	13	9	0	4 40:25 18
FC Rapid	13	8	2	3 37:17 18
Gloria	13	7	2	4 28:24 16
AMEFA	13	6	4	3 26:14 16
Victoria	13	7	1	5 34:25 15
Universitatea	13	5	1	7 26:33 11
Crisana	13	4	2	7 25:30 10
CAO	13	4	2	7 23:34 10
Juventus	13	3	4	6 22:35 10
Chinezul	13	3	1	9 21:42 7
Unirea Tricolor	13	2	2	9 23:54 6

Nemzeti Bajnokság C)

CAC—UEC 2:2 (1:0)

Cluj, március 8. (Az Uj Kelet tud.) Meglepően kevés számú közönség előtt játszották a két cluji C) ligás rangadó mérkőzését. Az első féldőben a CAC a jobb, vezetésre is szert tesz, a másodikban azonban kiegyensúlyozottabb a játék. Az eredmény — 2:2 — igazságos.

Brad. Mica—Banatul 1:0 (0:0).

Resita. UDR—CFR Turnuseverin 12:0 (7:0).

Kerületi bajnokság

GYŐZELEMEL KEZDETT AZ ARADI HAKOAH

Aradról jelentik: A kerületi bajnokság eredményei a következők: Hakoah—SGA 1:0 (1:0), Tricolor—Unirea 3:2 (5:0), USA—Astra 3:1 (3:0), Transzilvania—Juventus 3:2 (2:2), Integerea—CAA 3:2 (2:0).

Cluj. Haggibbor—Echo 4:1 (2:1). Ifj. bajnoki, góllövők: Smilovits (2), Izsák és Hertz, illetve Capuci.

Napoca—Avram Iancu 9:0 (2:0). Ifjúsági bajnoki, góllövők: Jonescu (2), Taran (2), Pop (2), Gáll (2) és Simon.

Universitatea—Unirea 3:2 (2:2). Ifjúsági bajnoki.

A Victori—CAC ifjúsági mérkőzés elmaradt.

Timisoara. Bohn—CFR 1:1 (0:0), Galvani—Jimboliana 9:0 (6:0), Fratelia—Freidorf 2:1 (0:1), Staruinta—Unirea 1:1 (1:0), Vulturii—Patria 5:2 (2:1), Hertha—Rapid 3:2 (1:1).

Carei. Aurum—Staruinta 2:0 (2:0).

Barátságos mérkőzések

Timisoara. CAMT—Progresul 3:1 (1:0).

Sibiu. Soimii—SGS 5:0 (3:0).

Lugoj. Vulturii—Muncitorii 4:3 (3:1).

Brasov. ACFR—Brasovia II 12:0 (7:0).

Satunare. Olimpia—CFR 8:1 (4:0), Bar-kochba—SSS 1:1 (1:1).

Bucuresti. Makkabi—Titan 3:3 (2:0), Sportul Studentescu—STB 2:0 (1:0).

Külföldi eredmények

KIKAPOTT A FERENCVÁROS, A HUNGÁRIA AZ ELEN

Budapestről jelentik: A magyar nemzeti bajnokság tegnapi fordulójá hatalmas meglepetést hozott: az amatőr Elektromos megverte a Ferencvárost. Minthogy a Hungaria győzött, annak dacára, hogy egy mérkőzésessel kevesebbet játszott, az élre került. Eredmények: Elektromos—Ferencváros 2:1 (2:0), Budai—Bocskai 2:1 (2:0), Hungaria—III. ker. 8:2 (2:1), Szeged—Nemzeti 1:1 (1:0), Ujpest—Budafok 7:0 (4:0), Phöbus—Haladás 4:1 (3:1).

Bécs. Admira—Vienna 2:2, Rapid—Favoritner 6:0, Austria—Wacker 4:1, Postsport—Hakoah 2:1, WSC—Libertas 1:1. Amszterdam. Hollandia—Svájc 2:1. Bíró Baert, Belgium.

London. Hamingay Rangers—Kimberley Dinamiters 7:2. Jégkorong. Nagy meglepetés a világbajnokságot nyert kanadai jégkorong együttes veresége.

A KÖSZVÉNYES EMBER
Tizparancsolata:

- 1 Addig egyél, amíg éhes vagy és ne tovább.
- 2 Ne feledkezz meg arról, hogy a májad kényes jószág, és minden rendkívüli igénybevétel kifárasztja, megakadályozza abban, hogy a húgysavat a többi mérgekkel együtt, amelyek könnyen fönkreteszik szervezetedet.
- 3 Tudd meg, hogy vesédnek nehéz munkát kell vegeznük ahhoz, hogy kiváltszák a sok mérget, melyet szervezeted jelentős mennyiségben gyárt és ezért ne terheld vesédet fölösleges munkával.
- 4 Zöldségfélék (saláta, gyümölcs) és különösen a gyümölcskura nagyon ajánlatos, mert alaposan megtisztítja a szervezetedet.
- 5 A húsves nem tilos, azonban fogyasszál lehetőleg könnyű húsfajtákat és nem túl fiatalon.
- 6 Reggel este végezzél légzőgyakorlatokat.
- 7 Ne mulaszt el soha az alkalmat arra, hogy a szabadlevegőn tornagyakorlatokat, sétákat, kerékpározást, vadászatot, uszást, csónakázást, hegy-mászást, vagy bármilyen más sportot üzzél.
- 8 Mindaz, ami élénkíti a bőr működését, így például a bedörzsölés hozzásegíti a szervezetet ahhoz, hogy megszabaduljon azoktól a mérgektől, amelyeket májad nem tud ki-mában eltávolítani.
- 9 Ne feledkezz meg arról, hogy gyermekeid is — mint jó magad — köszvényesek lesznek és ezért tanítsd meg őket a higiénia helyes szabályaira.
- 10 Hogy egészségedet megőrizd, végezzél rendszeres Urodonal-kurákat, mert ezek megtisztítják véredet, kitakarítják vesédet és májadat, fertőtlenítik epedét és a vizeleti utakat és megakadályozzák a véretek telítődését.

Dr. J. G. GUIGNOT

Ha egy hármas üveget vásárol megtakarítja 4 kis üveg árának 23 százalékát

Az URODONAL-t a Munkásbiztosító és Betegségélyező-pénztár (Casa Centrală a Asigurarilor Sociale) orvosi-kara is rendelt.

Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban.

CHATELAIN-gyártmány. Használja teljes bizalommal.

של פסח
Husvél

fűszeráru

burgonyaliszt, csokoládé, palesztinai Schemen-olaj, stb. legolcsóbb napi árban kapható

Léb fivérek
CLUJ. Telefon: 4-71.

Zsidó vállalatok és az etnikai arányosítás

Lámpással keresnek román alkalmazottakat a cluji zsidó vállalatok. Hogy néz ki az intellektuális munkanélküliség a valóságban

Cluj, március 8. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Előbb 65, aztán 75 százalékról volt szó. Mindenestre olyan arányszámról, mely a kisebbségi, de elsősorban a zsidó kisebbségét érinti ezreit semmisítené meg. A témáról eleget írtak, akadémikus formában, megvilágítva a kérdésnek elsősorban erkölcsi részét. Vannak még szép lelkek, akik ilyen kifejezésekkel élnek: „könyörtelenség”, „szivtelenség”, „emberiség”...

Játék a szavakkal. Nahum Goldmann jut eszünkbe, aki óvott bennünket az illuzióktól. Könyörtelen és brutális kor ez, világörténelmet formáló. Főléleg szép szavakat használni. Ma az eseményeknek erkölcsi része elhanyagolandó mennyiség.

Az illuziók főlélegesek. Hiába is élünk az emberiség és megértés érveivel. Beszéljünk inkább a tényekről.

A kereskedelem és ipar hajlékonyan idomul a korhoz. Ha nemzeti munkavédelemről van szó, hajlandó engedelmessé válni. Keresik a román munkaerőket. És ebben éppen a zsidó töke vezet, mely mindig lojális, hiszen nem áll mögötte a német birodalom, mint pl. a transzilvániai szász ipar mögött. Amikor tehát a román intellektuális munkanélküliségről kezdtek cikkezni a lapok és egyre jobban indult meg a sajtóhadjárata a magánvállalatok munkahelyei ellen, a zsidó kereskedők és iparosok kiestek a román munkanélküli intellektuek.

Az egyik nagy cluji divatárú cég román-német gépirőnt kereset. Természetesen nem zsidót, hanem román akart alkalmazni. A cég két hónapra keresztül hirdette az állást a két nagy cluji román napilapban. Két hónapig senki sem jelentkezett a meghirdetett pályázatra. Végül bekopogtatott egy fiatal lány a vállalatához. Kifogástalan, regátbeli kiejtése volt és folyékonyan beszélt németül is. A vállalat azonnal alkalmazta.

Még aznap ki kellett töltenie egy ívet. Az új tisztviselőné a „felekezett” rovatba kétségbeesve írta be: — Mozaic... A „román” tisztviselőnről kiderült, hogy regátbeli zsidó...

Két hónapon keresztül hirdette a vállalat az állást és egyetlen „etnikai” román sem akadt. Ha pedig valakit az érdekelne, hogy ugyanez a pályázat hány zsidó jelentkezésnek hívta volna fel a figyelmét, annak megállapításához elegendő bizonyíték az Uj Kelet hirdetés osztálya, ahol a jellegző pályázatokra 70-80 jelentkezés szokott beérkezni.

A gyakorlatban így néz ki a többségi ifjúság munkanélkülisége...

A másik igen karakterisztikus eset a következő:

Az egyik, cluji központtal működő nagy transzilvániai vasúzméternököt keres. A vállalat üzemének működését komolyan akadályozza, hogy nem talál megfelelő méternököt. Kisebbségi azonban nem mer felvenni. Hirdeti tehát az összes létező román lapokban, természetesen elsősorban a jobb oldaliakban, hogy 15.000 lejes havi jövedelemmel etnikai román méternököt keres. 15 ezer lejes fizetés nem megvetendő összeg, amikor az egész jobb oldali sajtó azt állítja, hogy intellektuális munkanélküliség van Romániában, főleg a románok között.

A hirdetés kerekén egy fél éven keresztül jelent meg az összes lapokban. Ugyanakkor az egyik cluji kis vegyszeti üzem is hirdetett. Nem jelölte meg, hogy etnikai románra van szüksége. A hirdetés az Uj Keletben jelent meg...

A nagy vasúzméternök egyetlen ajánlatot sem kapott. Egyetlen román méternöknek sem kellett a 15 ezer lejes fizetésű méternöki állás a cluji központtal működő nagyvállalatnál. A nagyvállalat mindmáig nem is kapott méternököt. Kisebbségi nem akar felvenni, nyilván, mert az igazgatója is kisebbségi...

Ugyanakkor a kis cluji vegyüzem az Uj Keleten keresztül 32 munkanélküli zsidó méternöktől kapott ajánlatot.

Igy néz ki, egymással szembenállítva, a román és a zsidó intellektuális munkanélkülisége...

Egy másik cluji nagyüzem igazgatójával beszélgetünk a munkás és tisztviselő alkalmaztatás kérdéséről.

— Mi már 20 százalékos arányt teremt-

tünk meg. Alkalmazottainknak 20 százaléka román. Eredetileg is voltak román alkalmazottaink, de még felvettünk néhány román munkaerőt. Mindig román politikusok léptek közbe az érdekükben. Általában mindenütt ez a tendencia, hogy vegyenek fel román alkalmazottakat, de nincs nagy érdeklődés az állások iránt. Ide tömegesen kapunk ajánlatokat, de alig akad közöttük román. Nagyon gyakran megtörténik, hogy ha fel is vesz valamelyik vállalat román tisztviselőt, a tisztviselő két hét után elhagyja az állást. Azt tapasztaltunk, hogy nincs román tisztviselőnk és kereskedelmi alkalmazottainkban munkanélküliség. És ha a román tisztviselő valamelyik állami nagyüzemben el tud helyezkedni, azonnal otthagyja az állását, még ha az állami állás sokkal kisebb javadalmazással is jár. A mi tapasztalatunk

tehat azt mutatja, hogy minden féle törvény hiábavaló. A gazdasági életben a kereslet és kínálat erősebb minden törvénynél. Ha a román intellektuek nem keresnek a mi cégeinknél állást, akkor nincs szükségük állásra. Bárhol is érdeklődünk, mindenütt azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a meghirdetett állásokra csak kisebbségek, főleg pedig zsidók nyújtottak be pályázatokat...

A sort folytathatnánk, de unalmassá válna. Beszélhetnénk nagy iparvállalatokról, amely hiába próbál román tisztviselőket szerezni. Ha akad néhány, azok sem maradnak ott örökké, csak míg valamelyik politikus ismerőse el nem helyezi állami állásban. A cluji piacok a legtrikább jelenség, ha magánvállalatnál román ember akar elhelyezkedni.

A logikus kérdés önkénytelenül merül fel: Miért van akkor szükség törvényre?

Miért tartják állandóan napirenden a román intellektuek munkanélküliségének kérdését, ha egy kisebbségi vállalat fél év alatt nem tud román méternököt szerezni magának? Hol van a gazdasági alapja egy ilyen törvénykezésnek?

Nagyon valószínű, hogy gazdasági alapja nincs. Vissza kell tehát térnünk az erkölcsi részéhez...

Arról pedig, mint már cikkünk elején írtuk, nincs mit mondani... (—lay)

támogassa, ameddig az a köz érdekében cselekszik. A The Times-nak soha egy sorát se lehetett megfizetni. Ajándékot se fogadott el soha, csupán a napoleoni háború után a londoni polgároktól egy ezüst serleget a lapjával hazájának tett szolgálatokért.

Fia, John Walter, e néven a második, tovább haladt atyja nyomdokain. Különösen a társadalmi problémák iránt érdeklődött. Hírszolgálatát még tovább fejlesztette, hirdetésekre is mind nagyobb gondot fordított, úgyhogy alatta már hetenként háromszor külön hirdetés mellékletet kellett adni. Hogy milyen ötletesen szerkesztették abban az időben a The Times-ot, példa arra a következő:

John Walter jóviszonyban volt Lord Broughammal, aki munkatársa volt. Ez a viszony megszakadt, amikor Brougham lordkancellár lett. Amikor politikájuk kezdett szétválni, az alsóház elnöke egy bizalmas cédulát küldött lord Broughamnak, amelyben „azonnali döntését kérte arra, hogy harcot kezdjen-e a The Times-szal, vagy békét kössön vele. Lord Brougham elolvasta, szó nélkül eltépte és eldobta a cédulát, amelyet azonban Walter egy szemfüles riportere felszedett, összeragasztott és gazdájának átadott. Most már egész Anglia nagy meglepetésére a The Times indította meg harcát Lord Brougham kormánya ellen.

Előadó után a hallgatóság feszült figyelmébe közben áttért a harmadik John Walter korára is, közben megjelentek a vásznon a The Times világhírű munkatársai, így például Ben Disraeli, aki eladig nem ismert bátor, sőt kíméletlen hangot hozott a The Times hasábjaira; ő nem kapott tiszteletdíjat, viszont politikájának nagy segítőjére volt a The Times.

Ez azt jelenti, hogy a The Times hatalma mindinkább növekedett. Erről egész legendák vannak. Így például Lincoln Ábrahám, a mai Egyesült Államok megalapítója, a polgárháború idején így nyilatkozott a lapról:

— A The Timesnál csak egyetlen nagyobb hatalmat ismerek, ez a Mississippi.

A The Times riporterei sorában előkelő hely illeti meg dr. William Howard Russelt, aki maga tervezte egyenruhájában teljesen saját szakállára jelent meg a krími háborúban s onnan olyan természetű riportokat küldött, amelyek a hadvezetőségnek igen kellemetlenek voltak, de az emberiségnek annál hasznosabbak. Ő volt az, aki Florence Nightingalet a harctérre vitte; ez a rendkívüli hölgy lett a reformálója a hadseregek egészségügyének.

Mr. Walter mulatságosan ismerteti Blowitznek történetét. Blowitz, akinek neve sok újságolvasó előtt ismeretes, a porosz-francia háború után, negyvenöt éves korában, jelentkezett Párizsban a The Times riportereül. Először soha eféle munkát nem végzett, sőt a The Times-ot sem olvasta. Mégis belőle lett kor egyik legnagyobb hírű riportere. Ő volt az, aki Thiers francia miniszterelnök egy egész beszédét fejből megsürgönyözte és ő volt az, aki a berlini szerződést egy nappal előbb közölte, mielőtt azt aláírták. Apró emberke volt, aki fölött, még ha köcsög kalap volt is a fején, közéleti ember elnevezhető.

J. D. Bourchier bolgár származású angol állampolgár a Balkánon tett a The Timesnek nagyszerű szolgálatokat. Csaknem teljesen süket volt és hogy valami hangot halljon, óriási gépezetet alkalmazott a fejére. De ebbe is ordítani kellett.

— Hogyan lehetséges az, Mr. Bourchier, — kérdezték tőle — hogy ön mégis annyit tudjon a balkániakról? Titkokat mégsem ordíthatnak önnek a fülébe?

— Tökéletesen igaz, — felelte Bourchier, — csak hogy, ha az én népeim titkot akarnak velem közölni, akkor kivisznek a mezőre.

És így mondott el még számos érdekes és kedves dolgot Mr. John Walter, e néven az ötödik. Végül Lord Northcliffnek a vállalatba való belépését és a The Times mai szervezetét ismertette, amely úgy, amint van, már nem szigorúan vett családi lap, de nem is tiszti vállalat, hanem brit nemzeti intézmény.

Százötven év világtörténelme a The Times hasábjain

Mr. John Walter előadása a világlap történetéről

Budapest, március 8. Erről a témáról mondott rendkívül tartalmas előadást a Hungarian Quarterly társaság rendezésében a delegációs teremben Mr. John Walter, a The Times egyik tulajdonosa.

Mr. John Walter a londoni Printing House Square (Nyomdatér) ismertetésével kezdte vetített képekkel kísért előadását. Ezt a helyet, amely a The Times nyomdájáról kapta nevét, a XII. századig visszamenő kulturális multja teszi nevezetessé. E hosszú idő alatt volt itt kolostor a híres fekete barátoknak s színháza a még híresebb Shakespeare-nak. A XVIII. század utolsó negyedében itt alapított az első John Walter, eredetileg szénkereskedő, Daily Universal Register címen napilapot.

John Walter a nyomdai részre nagy súlyt fektetett, de azt is tudta, hogy ez nem elég; a lap szellemi tartalmának is jónak kell lennie és különösen megbízhatónak kell lennie a hírszolgálatnak. Nem volt ez könnyű feladat abban az időben, amikor Anglia nagy társadalmi változáson ment át: a lakosság fauról bejött a városba, mindenütt iparvállalatok keletkeztek, aminek következtében a társadalom az oligarchiából már a demokrácia felé indult.

III. György királynak azonban nem volt érzéke a demokrácia iránt és gyanus szemmel nézte az új vállalatot, különösen amikor ősi címét a modernül hangzó The Times-ra változtatta. A Times szó csakhogy világsiker lett, mert a földteke minden részén utánozták.

A The Times 1780-ban indult meg rendkívül nehéz körülmények között. Az első két évben még a parlament híreit sem volt szabad közölni, a külföldi újsághírek közlésére pedig az volt a szabály, hogy a kontinentális lapokat a postatisztviselők vezint át, kivonatolják és ők fordítják le azokat a híreket, amelyek az angol lapok számára leadhatók. John Walter azonban ötletes ember volt: tudósítói szétküldte kávéházakba és piacokra, ezek hozták a híreket. A külföldön nagyszerű hírszolgálatot szervezett meg: a tengeren vitorlásokra, a szárazföldön lovasküldöncök adták kézről-kézre a híreket, amelyekkel ama világtörténelmi időkben minden más lapot és külügyminisztériumot megelőzték.

A francia forradalomról, a trafalgári ütközetről, a waterlooi diadalról a The Times hozta az első híreket, aminek örült a közönség, de nem a hivatalos bürokrácia, amelynek jóvoltából John Walternek még börtönt is kellett ülnie. Ő azonban nem sokat törődött ezzel, hanem ment a maga útján. A lap technikai fejlesztését mindig szem előtt tartotta. A lapot eleinte kézíppel nyomták, egy óra alatt mindössze 250 példányt, Walter azonban egy szász nyomdással 1829-ben gőzre rendezkedett be és már több ezer példányt tudott óránként kinyomtatni. Rotációs gépet is Walterék alkalmaztak először Angliában.

Főelve az volt, hogy minden a köz érdekében tegyen s a kormányt csak addig

SZÉKELY ÉS RÉTI
 BUTORGYÁR R.T. · BUCURESTI · TG. MUREŞ
TERVEZÉSÉBEN
 KIVÁNTATRA MEGBIZOTTUNK FELKERESI

sa a következők:
 3 2 42:16 19
 0 4 40:25 18
 2 3 37:17 18
 2 4 28:24 16
 4 3 26:14 16
 1 5 34:25 15
 1 7 26:33 11
 2 7 25:30 10
 2 7 23:34 10
 4 6 22:35 10
 1 9 21:42 7
 2 9 23:54 6

Bajnokság C)
 (1:0)
 Kelet tud.) Meg-
 eg előt játszott-
 gadó mérkőzését.
 obb, vezetésre is
 zonban kiegyen-
 mény — 2:2 —

(0:0).
 museverin 12:0

ületi bajnokság
 ZDETT
 OAH

ületi bajnokság
 akoah—SGA 1:0
 (5:0), USA—
 vania—Juventus
 3:2 (2:0).
 (2:1). Ifj. baj-
 Lszák és Hertz,
 (2:0). Ifjúsági
 (2). Taran (2),
 (2:2). Ifjúsági

mérkőzés el-

(0:0). Galvani
 ratelia—Freidorf
 1:1 (1:0). Vul-
 rtha—Rapid 3:2

0 (2:0).
 gos mérkőzések
 ul 3:1 (1:0).
).
 4:3 (3:1).
 12:0 (7:0).
 3:1 (4:0). Bar-

n 3:3 (2:0).
 0 (1:0).
 VDI eredmények
 VÁROS,
 ELEN

magyar nemzeti
 hatalmas meg-
 ektromos meg-
 y a Hungária
 egy mérkőzés-
 e került. Ered-
 áros 2:1 (2:0).
 Hungária—III.
 zeti 1:1 (1:0).
 Phöbus—Hala-

Rapid—Favol
 4:1, Postsport
 1:1.
 2:1. Biró

ers—Kimberley
 Nagy meglepe-
 kanadai jég-

ru

paleszti-
 egolesőbb
 6

ek
 4-71.

A német gyarmatok

Irta W. N. Ewer (London)

A német gyarmati követelések állandó izgalomban tartják az angol közvéleményt és az egyik legkiválóbb angol publicista W. N. Ewer itt következő cikkében a probléma jogi oldalait igyekszik megvilágítani.

Melyek tulajdonképpen azok a német gyarmatok — ma mandatárius területek, — amelyek visszaadását követeli Hitler. Hol vannak? Miként kerültek Németországhoz? Miként lettek mandatárius területek? Nézzük meg a térképet. Először Afrika térképét, mert ott vannak a legfontosabb gyarmatok, a többi már csak szélsőzerti sziget a Csendes-óceánban. Afrikában volt a négy nagy német gyarmat Togo, Kamerun, német Keletafrika és német Dél nyugatafrika. Togo és Kamerun, mindkettő a Guineai öbölben van, nagyobb részben francia, kisebb részben angol mandatárius kezelés alá helyezték.

Német Keletafrikából a mai Tanganika brit mandatárius terület lett, egy kis, de sűrű népességű darab kivételével, mert Ruanda és Urundi vidéke a Belga Kongóhoz tartozik most. Német Dél nyugatafrikából a délafrikai „Dél nyugatafrika” mandatárius terület lett. Togo területe több mint ötven ezer négyzetkilométer, Kameruné több mint háromszáz ezer négyzetkilométer, mindkettő teljesen tropikus gyarmat, alig pár száz fehér és több millió néger él ezeken a területeken, amelyeken kakaót, kókuszdiót, palmaolajat termelnek és amelyekről elefántcsontot exportálnak. A bevétel és a kivétel ezen a két területen évenként kerekén 150 millió frank. Ugyanannyi, mint a német időben volt, habár Németországnak ma semmi szerepe nincs ezekben a kereskedelmi kapcsolatokban.

Tanganika, amelynek területe Ruandával és Urundival együtt több mint hatszáz ezer négyzetkilométer, tropikus vidék, de vannak olyan magaslatok, amelyekben európaiak és ázsiaiak is élhetnek, erősen fejlődött. A háboru előtt ötezer főnyi volt az európai lakossága, ma nyolcezer európai él itt, habár a németek legnagyobb részét eltűntek erről a vidékről.

Taganyika elsősorban szizalt, gyapotot, kávé és aranyat exportál. Az exportjának értéke több mint 300 millió frank volt, az importja 250 millió frankot tett ki. A háboru előtti idővel szemben ez jelentős fejlődés, mert a háboru előtt Tanganika egész kereskedelmi forgalma nem tett ki 450 millió frankot. A tanganikai kereskedelmi forgalomban Németország szerepe igen csekély, habár az újabb időben nagyobbodott.

Dél nyugatafrika nagyon hasonlít Délafrikához, a klíma jó és megfelel az európaiaknak, akik a bensülöttek munkáját irányítják. Főjövödelmi forrásai a marhatenyésztés és a gyémántbányászás. A csodálatosan gazdag dél nyugatafrikai gyémántbányákat üzemmen kívül helyezték, hogy ne támasszanak versenyt a kimberley bányáknak. A háboru előtt ezen a területen körülbelül 1500 európai élt, ezek között 1200 német, ma 21.000 főnyi európai lakossága van, amelyből mindössze kétezer német. A háboru befejezése után egészen a gyémántbányák üzemének beszüntetéséig, körülbelül kétfélmilliárd frank értékű gyémántot exportált ez a terület.

Ez a négy nagy afrikai gyarmat, amely a háboru előtt tulajdonképpen a német gyarmatbirodalmat jelentette, mert a többi német gyarmati próbálkozás a Csendes-óceánon történt. Német Újguinea a Bismarck szigetekkel és a Salamon szigetekkel ma ausztráliai mandatárius terület. Nagyrésze még felkutatva sincs, művelés alá nem került és nagyon gyér a lakossága. Még ennek a gyarmatnak is van bizonyos gazdasági jelentősége, mert arany- és kopra-exportja most is eléri az évi 200 millió frankot.

A Samoa szigeteknek, amelyek Új-Zealand mandátuma alá jutottak, nincs nagy jelentőségük, de a kis Nauru szigetnek rendkívül gazdag nagyrészt foszfát bányája van és ezért a világ leggazdagabb szigetének nevezik. Értékesek még a Karolina és a Mariana szigetek, amelyek a japánoknak meglehetősen hasznos biztosítanak, mert rizst, cukrot lehet rajtuk termelni és a foszfát bányászás is jövedelmező.

Ez az a gyarmati birodalom, amelynek visszaadását követeli Németország. Miként szerezte meg és miként veszítette el?

Németország nagyon későn fogott hozzá a gyarmati hódításokhoz. Uralkodói más dolgokkal voltak Európában elfoglalva és a tengerentúli próbálkozásokkal rossz tapasztalatokat szereztek. Már 1680-ban az Aranyparton porosz gyarmatot létesített a nagy választófedelem, de negyven esztendővel később el is adta a hollandoknak. Nagy Frigyes azt mondta: „A gyarmatok csak állandó viszálykodásokat okoznak. Nem aka-

rok gyarmatokat, mert azokból csak intrikák lesznek.” Hitler 1923-ban még úgy beszélt, a Mein Kampf a gyarmatbirodalom létesítését „elhízázott gondolatnak” és „abszolút örültségnek” nevezte. Ekkor még a gyarmatok visszaadására irányuló követeléseket egyszerűen „üres fecsegésnek” és „zsidó csapdának, amelybe a szegény hülye németek beleestek” nevezte.

A vaskancellárt a fejlődés, a gazdasági helyzet, a divat nyomása belekényszerítette a gyarmati politikába. A nyolcvanas évek felé megkezdődött a harc Afrikaért és valószínűleg divat volt Németországban nyersanyagokról, gyarmati terjeszkedésről és tengerentúli piacokról beszélni. A német közvélemény, amely látta az angol és a francia felfedező gyarmathódító versengését, parancsolóan követelte Németország előnyulását a fekete kontinensen.

Bismark aztán munkához látott. Először szép illdelmesen megkérdezte Londonban, hogy Angliának nincsenek-e elsőbbségi jo-

gai. 1884 április 1-én már proklamálta a német szuverenitást német Dél nyugatafrikában, egy hónappal később Nachtigall annektálta a Togo-partot és Kamerunt és Peters a keletafrikai törzsfőnökökkel kötött szerződéseket. A Csendes-óceánon is felépült a német birodalmi lobogó, Új-Guineában és sok apró szigeten. Szinte pár hónap alatt megszületett a német gyarmati birodalom. Három évtizeden keresztül tartott azután a fejlődés, amely végül eljutott természet határáig. Közben voltak harcok a bensülöttekkel, amelyekben volt szerepe az erőszaknak és a cselszövésnek, közben volt a herero háboru, de azután mégis eljött a fejlődés.

Azután elkövetkezett a háboru. Az összeomlás éppolyan gyors volt, mint a hódítás. Aki nem uralkodik a tengeren, nem tudja megvédeni a gyarmatait. Szinte hónapok alatt foglalták el az angol és a francia csapatok a német gyarmatokat. Csak Délkelet-Afrikában tartott tovább a harc Lettow Vorbeck parancsnoksága alatt, aki még akkor is folytatta külön guerillaháborúját, amikor Európában már meg volt a fegyverszünet.

A győztesek kezébe került a német gyarmatbirodalom és Wilson 1918 december 10-én azt mondta: „A német gyarmatok

a Népszövetség tulajdona legyenek és a kis nemzetek kezeljék őket. Jövödelmük az egész Népszövetséget illesse meg.” De az akkori hódítók nem tudták megérteni ezt a messzemenő tervet. Wilson gondolatát, a népszövetségi mandátum gondolatát úgy változtatták meg, hogy abból Smuts tábornok mandátuma lett. Ez kompromisszum az annektáció ténye és a népszövetségi ellenkezés teóriája között. Németországot felszólították, hogy „a szövetséges és társult hatalmak legjelentékenyebb államai javára mondjon le minden tengerentúli birtokának jogcíméről és igényéről.” A német kormány tiltakozott, hivatkozott a wilsoni pontokra, de a tiltakozással nem tördöttek. A gyarmatokat erőszakkal vették el a németektől. Az amerikai Unio távol tartotta magát, de a legerősebb antant államok egymás között felosztották a német birtokokat. Egészen téves az a felfogás, mintha a Népszövetség adta volna a mandátumokat. A Népszövetségnek csak nagyon gyenge ellenőrzési joga van. Legfeljebb annyi, hogy megvizsgálhatja, mennyiben tartja be mandatárius kötelelességeit a birtokló állam.

Ez a német gyarmatok története. Azoké a gyarmatoké, amelyeket Hitler nem oly rég „elviselhetetlen tehernek” tekintett, amelyeket azonban ma nélkülözhetetlennek érez.

Március 25-ig lehet még jelentkezni az Új Kelet párizsi kirándulására

Az Új Kelet párizsi kirándulásának, amely iránt országsszerte rendkívül nagy érdeklődés nyilatkozik meg, teljes programját összeállítottuk. Kirándulásunk időpontját úgy választottuk meg, hogy a csoport a kiállítás megnyitásának napján érkezék meg Párisba és részt vehessen a kiállítás ünnepélyes megnyitóján. Ezenkívül igen nagy előnyt jelent a résztvevőkre az is, hogy a román husvéti ünnepet belesse a kirándulás időtartamába és így rövid szabadsággal tudja mindenki megoldani a kiránduláson való részvételt. Társasutazásunk programját a legnagyobb gondal állítottuk össze, még a vasuti menetrendet is úgy kombináltuk, hogy a tiroli és a svájci panorámát, mint a francia Riviera festőien szép vidékét nappali világításban élvezhessék utasaink a vonat ablakából.

Nyugodtan állíthatjuk, hogy az elsőrendű ellátás, kifogástalan organizáció és szakszerű vezetés szempontjából az Új Kelet kirándulása lesz a legelőnyösebb. Lehet, hogy lesz olcsóbb, ugynevezett filléres utazás a kiállításra, a mi csoportutazásunk azonban a legolcsóbb árért a legnagyobb kényelmet fogja nyújtani. Az elszállásolás elsőrendű hotelekben fog történni, ugyanilyen ellátást is adunk és úgy Párisban, mint Bécsben, Milánóban és Velencében kitűnő vezető fogja kalauzolni csoportunkat.

Kirándulásunk technikai kivétel az ing. Erdész országsszerte előnyösen ismert bucori iroda vállalta el, a csoportot pedig Jámor Ferenc, az Új Kelet felelős szerkesztője fogja vezetni. Ez garancia arra, hogy kirándulásunk minden szempontból a legelőnyösebb lesz.

A tizenöt napos kirándulás összköltsége 15.600 lej.

Ebben az összegben befoglaltatik:

1. III. oszt. vasutijegy gyorsvonaton, fenntartott helyekkel, román nhatártól román határig;
2. teljes ellátás elsőrendű szállodákban;
3. összes vízumok;
4. transzfert állomás és szálloda között autóval;
5. személyi poggyász-szállítás, beleértve a vasuti hordárokat is, személyenként maximum két darab bőröndig;
6. összes város-látogatások a program szerint, szakszerű vezetéssel, autccarral;
7. összes belépődíjak a muzeumokba, műemlékekhez, kiállításra, stb.;
8. összes adók, illetékek és borraivalók. Nincsenek benne az árban:

1. Ellátás a vonaton való utazás alatt (tájékoztató közöljük, hogy Bécs és Páris között egy reggeli és egy ebéd, Páris és Milánó között egy reggeli és egy vacsora, Velence és Timisoara között egy vacsora, egy ebéd és egy reggeli az, amiről az utasok maguk kell gondoskodjanak);

2. Italok, fürdők és egyéb személyes szolgáltatások;

3. Utlevél.

A szobaellátás maximum kétágyas, néhány egy ágyas szoba.

Tekintettel arra, hogy az elsőrendű ellátás miatt és a párizsi szállodák előrelátható zsúfoltsága miatt csak korlátozott számban válhatunk utasokat, a jelentkezéseknek lehetőleg azonnal meg kell történniök. A jelentkezéssel egyidejűleg utazást osztályunk számlájára háromezer lej előleg lefizetendő.

A jelentkezés legutolsó határideje március 25-ike. Az utlevél legkésőbb ápr. 16-án birtokunkban kell hogy legyen. Ugyanaddig az időpontig be kell fizetni a kirándulás teljes költségeit is.

Megjegyezzük még azt is, hogy kirándulásunkra három hónapi érvényességgel bíró utlevél is elegendő.

A kirándulás programja:

Apr. 26: 23.59 ind. Cluj „Rapid Ardeal.”
Apr. 27: 2.15 érk. Oradea.
2.20 ind. „ ”
6.25 érk. Budapest, Keleti p. u.

Másfélnapos teljei ellátás Busapesten, szabad program.
Apr. 28: 15.20 ind. Budapest, Keleti p. u.
19.24 érk. Wien-Ostbhf. Autón a szállodába. Vacsora.

Apr. 29: Wien. Teljes ellátás a szállodában. Dél előtt városlátogatás autccarral. Schönbrunnal. Délután szabad.
20.35 ind. Wien-Westbhf.

Apr. 30: 20.30 érk. Paris, Gare-de-l'Est. Autón a szállodába. Vacsora

Máj. 1: Páris. Métroval (I.-oszt.) a Világkiállítás megtekintéséhez és részvétel az ünnepélyes megnyitáson.

Délután városlátogatás autccarral („A modern Páris”). Place de l'Opéra. Grand-Boulevards. La Madeleine. Champs-Élysées Arc de Triomphe. Az Ismeretlen Katona Síremléke. Dome des Invalides. Napoleon sírja.

Máj. 2: Páris. Dél előtt a városlátogatás folytatása autccarral („A történelmi Páris”) Montmartre. Sacré-Coeur (panoráma a városra). Notre-Dame. St.-Etienne-du-Mont. Quartier Latin. Panthéon. Palais de Justice. Ste-Chapelle. Délután szabad.

Máj. 3: Páris. A Világkiállítás másodszeri megtekintése.

Máj. 4: Páris. Egésznapos kirándulás autccarral Versailles és Malmaison megtekintésére. Rueill, Malmaison (a Kastély megtekintése). Bougival. Versailles. (Ébéd egy elsőrangú vendéglőben). A Kastély és a kertek megtekintése. Visszafelé: Ville-d'Avray, St.-Cloud, Boulogne-sur-Seine. Vacsora Párisban.

Máj. 5: Páris. Dél előtt autóval a Louvre megtekintésére. Délután szabad.

Máj. 6: Páris. Dél előtt autccarral a város megtekintésének folytatása. Cluny és Luxembourg-muzeumok. Luzembourg-kert.

Máj. 7: Páris. Egész nap szabad rendelkezésre. (Étkezések a szállodában.)
22.25 ind. Páris, Gare-de-Lyon.

Máj. 8: 12.40 érk. Milano-Centrale. Ebéd. Városlátogatás autccarral. Dóm. S.-Ambrogio. S. Maria delle Grazia. Új városrészek. Temető.
18.47 ird. Milano.

23.25 érk. Venezia-S. Lucia. Elszállásolás. Teljes ellátás.

Máj. 9: Velence. Dél előtt városlátogatás vaperettóval. Szt. Márk-tér és templom. Doge-palota. Merceria. Délután kirándulás a Lidóra.

Máj. 10: 10.30 ind. Venezia-S.-Lucia.
Máj. 11: 12.15 érk. Timisoara, ahol a csoport feloszlik.

Minden, itt esetleg fel nem sorolt részletkérdésre levélben válaszol utazási osztályunk.

A párizsi tartózkodást Párisban fizetendő 210 francia frankért 3 nappal meg lehet hosszabbítani. A visszautazás ebben az esetben ugyanazzal a programmal egy más csoportal történik.

Közöljük még, hogy amennyiben a Banca Nationala valóban kedvezményes árfolyamon ad frankot a kiállításra utazóknak, úgy a hirdetté árból ennek megfelelően bonifikálunk.

SÜRGŐS! A 13. sorsjáték

I. osztályának a húzásáig az utolsó napok!

Hová vezérli a szerencse?

DACIA

a nagy nemzeti

ÁRUDAHÓZ,

amely játékosainak a legtöbb

MILLIOT

fizette ki.

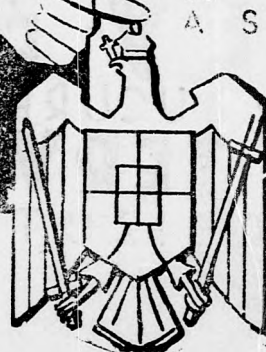
Menjen még ma a DACIA-hoz és vásároljon sorsjegyeket. A SZERENCSE VÉZÉRLE!

HELYI FIÓK:

„ECONOMIA”

Cluj,

Plata Unirii 23.

HIREK

Radio Columbia Ingelen
1937. t. p.
Constructio-
nál Plata Unirii 81. Telefon: 93.

A német költő sorsa

Nem könnyű a költő élete. H. G. Wells, a híres angol regényíró cikket írt egy amerikai lapba s ebben többek között a német költők és írók sorsáról emlékezett meg az- zal kapcsolatban, hogy a sors egy német íróval hozta össze. A német író, aki Ang- liában járt s Wells vendége volt, de akit Wells, természetesen, nem nevez meg, hosz szasan elmondotta, milyen viszonyok kö- zött él a mai Németországban a költészet és az irodalom. Erre céltott Wells, amikor azt írta cikkében, hogy „nem könnyű a költő élete“.

A „Neue Schweizer Rundschau“ legutó- bi számában szintén a német költészet es irodalom sorsával foglalkozott. Jellemző, hogy a cikk írója nem merete aláírni cik- két, holott minden sorából látható volt, hogy a legalaposabban ismeri a viszonyo- kat.

A német költő és író kálváriadjának lép- esőfokai a cikk szerint a következők:

a) Elkészülvén munkájával, odatája a kiadóknak, aki azt kívánónak találja s ezer örömmel vállalkozik a kiadására. Ez a lép- esőfok még a legkönnyebb és legkényelmese- bb.

b) A munkát át kell adni a „Reichstelle zur Förderung des deutschen Schrifttums“ című állami intézménynek. Itt 900 lektor olvassa a benyújtott műveket Rosenberg Alfred felügyelete alatt s azután véle- ményt szerkeszt rólok. Ha a hivatalos véle- mény szerint a munka ki nem adható, hiába találja a kiadó a munkát világra- szóló elme alkotásának, le kell mondania a munka kiadásáról. Ha a hivatalos véle- mény kinyomathatónak ítéli, a kiadó ki- adhatja. A kiadó a hivatalos véleményért egy bizonyos összeget tartozik fizetni.

c) Megjelenik egy havi folyóirat, a „Bücherkunde“. Ennek van egy melléklete a „Gutachtenanzeiger“. Ebben két rovat van. „Pozitív“ és „Negatív“. A „Pozitív“ rovatba azok a könyvek kerülnek, ame- lyeket a lektorok a nemzeti szocializmus szempontjából szellemi nyereségnek ítél- tek. A „Negatív“-ba azok jutnak, amelyek nek a megjelenése ellen ugyan nem volt a lektoroknak kifogásuk, de a nemzeti szo- cializmus szempontjából nem jelentenek szellemi nyereséget. Minthogy a „Bücher- kunde“ minden könyvkereskedőnek jár, el- gondolható, hogy csak nagyon bátor szívű könyvkereskedő merészkedik a „negatív“ könyvekből raktáron tartani egy-két pé- dányt.

d) A kölcsönkönyvtáraknak, a nép- könyvtáraknak, a könyvkereskedőegélel- nek s még néhány könyvszakmának szin- tén van hivatalos lapja. Ezeknél szintén hivatalos előadók ítélkeznek a költő mun- kájáról. Minden ismertetés ezekkel a sza- vakkal végződik: „ajánljuk“, vagy „nem“.

e) Ha a költő és író megjárta a kálvá- ria e lépcsőfokait, még mindig nincs biz- tonságban szellemi szülőtte élete. A nem-zeti szocializmus táborában sokan van- nak, akik pápábbak a pápánál. Ezek fel- jelentik a „nem-tiszta“ könyvet e erre is- mét megindul az inkvizíció. Igen nagy befolyása van például az SS hivatalos lap- jának, a Schwarze Korps-nak. Ez a lap például feljelentette a Das Innere Reich című lapot, holott ez már felhagott a kál- vária legfelsőbb fokára is. A szerkesztő kétségbeesetten mutatta fel a lektorok és a hivatalos bírálók hivatalos bizonylatait. Mind hiába volt. A lap megjelenését tiltó- ták.

Ha nem könnyű a költő élete, a közön- ség sem az. Előgre a közönség lelkiének

megfelelő szellemi táplálékot kíván s der- mesztő közönnnyel utasítja vissza a hivata- losan lebélyegzett költészetet és irodal- mat. De mit vegyen kezébe? Kétségbeesé- sében a régi irodalomhoz nyúl vissza. A beporosodott klasszikusoknak soha olyan kelendőségük nem volt Németországban, mint most. A klasszikusok új és új kiadást érnek el.

A cenzorok figyelmét, természetesen, nem kerülte el ez a fordulat. A kapós klasz szikusokat is cenzura alá vetették s irgal- matlanul eltávolították azoknak a megjelené- sét, amelyekben hevesebb célzást találtak a szabadelvűsögre és a demokráciára, vagy amelyek az önkényt és a korlátoltságot ostromozták.

Wells megtanulhatja ebből, hogy nem- csak az élő költőnek nem könnyű az élete. Megrendszabályozzák azt a holt klasszi- kust is, aki még élni merészkedik.

— **Időprognózis:** Váltakozó felhőzet, több- nyire derült ég, enyhe déli és délnyugati szél, emelkedő hőmérséklet, reggel és este köd. Ma a fővárosban tavaszi időjárás volt. Délben +15 fokot mértek.

— **Szabad kikötő Brailán és Galaton.** Bu- curestiből jelentik: A Tempo szerint még a jelenlegi parlamenti ülészakban törvényt szavaznak meg, amelynek értelmében Ga- laton és Brailában szabad sávokat határo- lak körül, ami által lehetőséget nyújtanak más államoknak árulerakatok létesítésére. Ez viszont fellendítené a két dunai kikötő forgalmát.

ROYAL slágermozgó. Holnap, szerdától kiemelkedő premierslágér!
Az apák bűnei (Az elscdort ember)
A szezon legnagyobb drámája. Főszerepben: JEAN HERSHOLT.
Ma, kedden utoljára: MAURICE CHEVALIER rendkívül hangulatos, szellemes sláger- udonsága: A HALHATATLAN CSAVARGÓ

— **Agyonlőtték egy őrtálló katonát.** Brai- lából jelentik: Ion Parascu közlegényt, aki a határvérszék löszerraktáránál állt őrt, ma reggel holtan találták. A katonát agyon- lőtték. Vizsgálat indult meg.

— **Bágyadt, levert, dolgozni képtelen egyéknél a bélmozgást reggel éhgyomor- ra egy pohár természetes „Ferenc Józser“ keserűviz csakhamar megélné, az emészt- őcsatornában összegyűlt salakot kiüríti, a vérkeringést szabadá teszi s a gondolkodó- s munkaképességet emeli. Az orvosok ajánlják.**

— **Kétezer katolikus a templomok meg- nyitását követelte egy mexikói városban.** Mexikóból jelentik: Cordobában tegnap két- ezer katolikus vonult fel és a templomok megnyitását követelte. Incidensek nem adódtak elő. A város uccáin katonák cirkál- nak. Orizabában két templomot a hívők rendelkezésére bocsátottak.

— **Salamon Etelka előadása.** Vasárnap délután tartotta meg Salamón Etelka ne- ves hegedűtanárnő igen nagy érdeklődéssel várt pedagógiai előadását az egészen fiatal gyermek zenetanításáról. A kiváló pedago- gusnő mélyszántó elméleti és gyakorlati pedagógiai tudásról tett tanúságot. Nem- csak zenepedagógiai, de általános pedago- giai szempontból is igen értékes tanácsok- kal látta el a hallgatókat. Beszél a szü- lők kötelességéről a gyermek nevelésével kapcsolatban, az ésszerű gyakorlásokról, időmegtakarításról, amely a zenetanulást, a modern pedagógia elvei szerint, az eddigi nehéz munka helyett szórakozássá teszi. Rá- mutatott a tanár kötelességére, akinek igen sok kitartással, türelemmel, de főleg szere- tettel kell a gyermeket irányítania. Számos deris epizódot mesélt el a gyerekek eredeti mondásaiából, amelyeket a hallgatóság han- gos derültséggel fogadott. Az előadást fel- szólalások követték, melyek közül a Zsem- béry Elvira zongoraművész és pedagógus- nő hozzászólása volt igen értékes, aki ko- moly, szimpatikus előadásban a kollektiv zene, főleg zongoratanítás fontosságát fej- tetette. (d. g.)

— **Házasság.** Egyed Kató és dr. Wollhel- mer József házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Sulyos autószerencsétlenségek Buenos- Airesben.** Buenos Airesből jelentik: Egy utkeresztelőnél Carre Clapole közelében egy autóbusszal az arra haladó gyorsvonat ke- rekei alá került. Öt utas meghalt. Ugyan- csak Buenos Airesben egy autóverseny so- rán egyik gépkocsi beleszaladt a nézőkö- zönségbe. Két ember meghalt, hét megse- besült.

Ne szedjen olyan hashajtót

mely drasztikusan hat, hanem egy olyat, melynek hatása lassan, fokozott mértékben hat. Ilyen módon elkerüli a görcsöket és a hasmenést. „Leopills“ egyesíti magában az ideális hashajtó minden feltételét, mert ezen pilulák hatása nem drasztikus, amellett azon- ban állandó. Még krónikus székrekedés esetén is, „Leopills“ rendszeres szék- letet eredményez. Kizárólag növényi anyagokból készült.
Dobozok 30.- és 80.- leírás minden szögyszertárban és drogériában kaphatók.

LEOPIILLS

— **Egy hírneves bécsi műegyetemi tanár megrázó öngyilkossága.** Bécsből jelentik: Fi- lunger professzort és feleségét ma reggel holtan találták ágyukban. A hírneves mű- egyetemi tanár világitógázzal követett el öngyilkosságot. Hátrahagyott levelében be- vallja, hogy nem volt igaza abban a vitában, amit egyik kollégája tudományos felfogásá- nak megcáfolására folytatott.

— **Felrobbant egy terpentines üveg egy bucaresti üzletben.** Bucarestiből jelentik: Ma délelőtt a Colței bulváron levő Steuermann- féle üzletben felrobbant egy terpentines üveg. Az üvegszilánkok megsebesítették Ghița és Constantinescu tisztviselőket. A robbanás nagy ijedtséget keltett, mert az üzlet alatti helyiségben nagymennyiségű gyulékony anyag van felraktározva.

— **Ötszáz ezer lejt loptak el egy bucaresti bárban.** Bucarestiből jelentik: A bucaresti Colorado-bárban titokzatos betörést követtek el. Az éjszaka folyamán, mialatt a bár még üzemben volt, ismeretlen tettesek feltörték a bár tulajdonosának, Iorgulescu Misunak pénzeskaszáját és onnan 506 ezer lejt el- vittek. A bár személyzetét kihallgatták, a nyomozás folyik. Néhány gyanus vendég szerepét is igyekeznek tisztázni.

— **Juniusban nemzetközi ének-, hegedű- és gordonkaverseny lesz Bécsben.** Bécsből jelen- tik: Bécsben junius 7-9. között nemzetközi ének-, hegedű- és gordonkaversenyt tartá- nak, amelynek zsűrijeben Európa legneve- sebb szakértői fognak helyet foglalni.

— **A CLUJI PÉNZÜGYI TISZTVISE- LŐK TÁNCSTÉLYE.** A cluji pénzügyi tisztviselők egyesülete március 13-án ren- dezi táncstélyt az Albina-palota (a Re- gina Maria uccai új iparkamara) új helyi- ségeiben. Kitűnő zenéről és bülférőj a ren- dezőség gondoskodott. A nagyszíriem meg- rendezett és sikeresnek ígérkező táncse- tly iránt városszerte nagy az érdeklődés.

— **Elfogták a cátcáui rablógyilkosság tet- teseit.** Három napi bravuros nyomozás után a deji rendőrségnek sikerült elfognia a cá- tcáui borzalmas rablógyilkosság tetteseit. Mint ismeretes, még ez év februárjában be- törést kíséreltek meg özv. Ujfalvy Lajosné cátcáui földbírtokosnő házában. A betörést a cselédség megghiúsította, de különböző gya- nu elemek voltak többször láthatók a kas- tély körül és ezért az Ujfalvy-család tagjai éjjelenként felváltva őrt állottak, hogy a házat a betörőktől megvédjék. Március 6-án éjjel Ujfalvy Anna állott éppen őrt. Az öz- vegy legidősebb leánya éjjel két óraker ablaktüvegcsörömpölésre lett figyelmes. A veranda felé tartott, ahol három alarcos rab- lóval találta magát szembe. A bator lány, akitől a rablók pénzt követeltek, hirtelen mozdulattal lerántotta az egyik rablóról az alarcot és azt kiáltotta neki, hogy ismeri. Az egyik betörő ekkor a kezében levő szke- kercével rásujtott Ujfalvy Anna fejére, ug- yogy a szerencsétlen leány rögtön kiszene- dett. Közben kifutott a zajra a verandára Bór György háziszolga, aki az egyik rablót egy kezeügyébe eső fadarabbal fejbeütötte. A rablók bottal bezúrták Bórnak is a fejét. Kijött a házból Corpotean Maria cseléd- lány, akit szintén leütöttek, majd behatol- tak az özvegyasszony hálószobájába és öi- mos botokkal fejbeütöttek az öreg asz- szonyt. A rablók ezután átkutatták a la- kást és mintegy 200 ezer lej értékű pénzt és ékszeret vettek magukhoz. Ezenközben azonban a sebesült özvegyasszony átván- szorgott Haraga nevű szomszédjához, aki értesítette a csendőrséget. Mikor a rabló- gyilkosok észrevették, hogy az asszony el- tint a házból, elmenekültek. A csendőrség rendőrökkel indította be a nyomozást és Catcau községtől mintegy ötven kilomé- teryre elfogtak egy Sándor nevű cigányt, akinél a rablót holmik egyrészt megkap- ták. Aztán Hurducas deji kocsmáros tartóztatták le, akinél szintén találtak lopott tárgyakat. A többi tettesek után a nyomozás folyik. A rablótámadás három sebe- sültje a deji kórházban fekszik. Allapotuk sulyos.

NÉZZE MEG EZT A CÉGTÁBLÁT!

COLECTURA OFICIALA

Itt fekszik a nagy szerencse kulcsa: sorsjegy a 13. sorsjátékhoz. Huzás néhány nap múlva. Térjen be ide és vásároljon sorsjegyet.

FALVAKBAN a szerencsesorsjegyeket a FALUSI POSTAHIVATALOK SORSJEGYÁRUDÁI részéről a falusi levélhordók oszlják szét. COLECTURA OFICIALA helyi fiókja:

Sír. Regina Maria No. 46. Telefonszám: 13-75.

UJ KELET Legújabb hírek

A vaidisták és a „numerus liberalis” (Elsődali cikkünk folytatása)

azonban, ahogyan a liberális kormány a „numerus liberalis”-szal megoldani kívánja ezt az ügyet, merőben elhibázott és elietett. Hibrid alkotás Pop Valer dr. numerus programja, mert az arányosítás csak fokozatosan, fejlődési etapokban lehet megvalósítani. Az arányosság pusztán követelményének felállítására nem oldja meg a kérdést, mert a románság nem állíthat elő máról holnapra megfelelő számú szakmunkást, mérnököt és a szükséges képzettséggel rendelkező tisztviselőt. Az arányosítást egy nevelési tevékenységnek kell megelőznie, amely megfelelő szelekció alapján válassza ki azokat, akik a szükséges ráteremtéssel rendelkeznek a különböző foglalkozási ágak számára.

Ami a kormány rendfentartó intézkedését illeti, a nyilatkozó vaidista vezető kifejtette, hogy a kérdés lényegében nem oldja meg azt, ha a kormány hazaküldi a falvakra és kisvárosokba a diákokat és ezáltal agitációs lehetőséget nyújt számukra, miközben a vasgárdista centrumok változatlanul működhetnek. Végül azt a benyomását közölte velünk a nyilatkozó politikus, hogy Tatarescu kormánya még hosszú ideig marad hatalmon, esetleg mandátumának lejártá után is.

Életfogytiglani legyházra változtatták át Strasser halálos ítéletét

Bécs, március 8. (Rador.) A köztársaság elnöke életfogytiglani kénszermunkára változtatta át Karl Strasser egyetemi hallgató halálos ítéletét, mivel az esküdtsek Farcasanu asszony meggyilkolásáért sujtotta.

Földrengés rázta meg San Franciscót

SAN FRANCISCO, március 8. (Rador.) Ma rövid, de erőteljes földrengések rémítették meg a lakosságot. A lökések 3 másodpercet tartottak és jelentékeny kárt okoztak a lakásokban és üzletekben. 1906 óta nem volt ilyen erős földrengés a vidéken. A lakosság attól való félelmében, hogy újabb lökések fogják követni az elsőt, a szabadba menekült.

— A világ legnagyobb tehetsége. Az összes külföldi lapok ezzel a jelzővel illetik Ungár Imrét, a világhírű vak zongoraművészt, aki azóta, hogy 1934-ben megnyerte a varsói Chopin-versenyek első díját, minden országban a legnagyobb sikereket aratta nagy művészetével. Ungár Imre 3 éves korában vesztette el látóképességét és ennek dacára csodálatos tehetségével sikerült a világ első nagy zongoristái közé jutni, azok közé, akiknél nemcsak a tehetség volt meg, hanem a látóképességük — kottaismeret, billentyűk látása és a látással elérhető technikai tudás — is megvolt. Ungár Imre, ahogy a külföldi nagy lapok zenekritikusai mondják, soha „félre nem ütött”, keze sokkal nagyobb biztonsággal dolgozik azokénál, akik a billentyűket látják is. Ungár Imre hangversenyét Clujon a Román Operában folyó hó 15-én, hétfőn este tartja és műsorán Bach, Beethoven, Brahms és Chopin szerepelnek. A nagy érdeklődésre való tekintettel ajánlatos jegyekről már most gondoskodni. — Ezuton hozzuk a Goldmark Filharmóniai Társaság tagjainak tudomására, hogy az Ungár-koncert rendezősége 10% kedvezményt ad. A tagsági igazolványok felmutatása szükséges.

של פסח
Bormazsola, krumpliliszt
ecet, valamint az összes húsvéti cikkek kaphatók

Spéternél
Cluj, Piața Mihai Viteazul 12.

Sulyos vasuti karambol Arad mellett

Kisiklott az arad-bradi motoros gyors, számos utas életveszélyesen megsérült

ARAD, március 8. (Az Uj Kelet tud.) Sulyos kimeneteli vasuti szerencsétlenség történt Arad közelében. A Brád felől robogó motoros vonat vakvágányra futott, majd kisiklott. Az utasok közül többen sulyosan megsebesültek, köztük Orescanu Romulus, az aradi törvényszék elnöke. Orescanu a többi sebesültekkel együtt az aradi kórházba szállították, ahol megállapították, hogy a törvényszéki elnök jobb válla kificamodott és több sérülést is szenvedett. A vizsgálat megállapította, hogy a motoros fékje elromlott és ez okozta a szerencsétlenséget. A sebesültek közül többen életveszélyes sérüléseket szenvedtek.

Magyarországon az összes demokratikus pártok megmozdultak a szélsőséges mozgalmak ellen

A budapesti összeesküvés híre nagy feltűnést keltett Bucarestiben

Budapest, március 8. (A Havas jelentése szerint a szélsőjobboldali csoportok mozgalmának híre élénk izgalmat keltett az egész országban. Szegeden az egyesült keresztény-párt, Győrben a szociáldemokraták, Budapesten a keresztényszocialisták követelik a bolsevista és egyben az antibolsevista igazgatások megszüntetését és erőteljes intézkedéseket a kormány részéről, amelyek bizonyítanak, hogy az alkotmányos szabadságjogok nincsenek veszélyeztetve.

Petrovácz képviselő Budapesten a következő kijelentéseket tette: „Németország az Annschluss akarja. Ez ellenkezik a mi érdekeinkkel. A pángermanizmus álma mindig az volt, hogy Németország határai Győr

és Szombathely között legyenek, ami kettévágná országunkat.”

Bucaresti, március 8. A budapesti összeesküvés híre nagy feltűnést keltett román politikai körökben. Az Epoca című lap tudni véli, hogy az idegen propaganda kérdéséről vita tárgyává teszik a szenátusban.

Budapest, március 8. (Rador.) A budapesti városi tanács mai ülésén Meyer szociáldemokrata és Petrovácz kereszténypárti képviselők azzal vádolták meg a szélsőjobboldali pártokat, hogy anyagi támogatást kapnak Németországtól. Meyer szerint 3 millió pengőt osztottak ki Magyarországon és ebből több rendőrtiszt is részesedett.

A TEHETSÉG KORONAJA!

A SZEZÓN NAGY ESEMÉNYEI!

UNGÁR Imre

vak zongoraművész

március 15-i nagy hangversenye az Operában

Jegyet idejében vegyen!

Jegyek: Operánál és főtéri kioszkban.

A nemzetközi ellenőrzés a gyakorlatban:

A kormány részére óriási fegyverszállítmány érkezett — Olaszország újabb 10.000 katonát küldött Francoéknak

Újra megelégnültek a spanyol csataterék

Madrid védelmi tanácsa közli, hogy a szombatról vasárnapra virradó éjszaka a felkelők kétszer is támadtak Pardo és az Egyetemi vár körzeteiben, de visszaverettek. Szombaton éjjel a kormány különítményei át keltek az ellenség vonalain a Manzanarés tundra és levegőbe röptettek egy hidat, amely a felkelők kezében volt. A Havas jelenti, hogy a Manzanarés egyik hidjának felrobbantása után a felkelők erőteljesen támadtak, hogy visszazserezzék az elvesztett állásaikat. A harc ádáz volt és tüzség támogatta. A kormányerőknek sikerült kapcsolatot teremteniük az Egyetemi várral, ami, ha igaznak bizonyul, a vár épületeiben tartózkodó felkelők végét jelenti.

A bilbaói rádió híradása szerint az északi fronton, a kormányerők elfoglalták Ias Casas Saveyat, La Sandinál, Rebolladanál pedig visszaverték az ellenséges támadásokat. Santandernél a Lora folyam partján

a felkelők 30 embert vesztek.

A felkelők salamancai jelentése szerint, Madridban tegnap gyűlést tartottak, amit a rádió is közvetített. Egyik szónok kijelentette, hogy az összes antifasiszta államok szoros összeköttetésben a vörös ségéllyel, nagymennyiségű fegyvert és hadianyagot szállítottak a spanyol kormánynak. Ez a nyilatkozat — mondja a DNB — rendkívül jelentőségteljes, éppen mert a benemavatozás napirenden van.

Gibraltár, március 8. (Rador.) A kikötőben jelenleg 65 angol hadihajó horgonyzik. Ez a hatalmas raj a földközi-tengeri és anyaországbeli flották találkozásából ered.

Anglia kereskedelmi tárgyalásokat kezdett Franco kormányával

London, március 8. (Rador.) A Manchester Guardian azt állítja, hogy több, mint 10.000 olasz szállt partra február

Üveg, kristály, porcellán

Cluj, Piața Unirii 8.

28-án Spanyolországban, habár az önkéntestilalmi egyezmény február 20-án már életbelépett. A lap szerint Olaszország nyíltan megszegte az egyezményt.

Egyidejűleg a párizsi Echo de Paris és a l'Humanité is azt állítja, hogy Olaszország továbbra is nagyszámu önkéntest szállít Spanyolországba. A l'Oeuvre emlékeztet tegnapi jelentésére, amely szerint 25 ezer olasz áll készen Nápolyban, hogy Spanyolországba induljon és Spanyol-Markokból állandóan erősítések érkeznek Spanyolországba.

London, március 8. (Rador.) A Daily Herald jelenti, hogy a hondayei angol kereskedelmi attasé és az angol nemzetgazdasági minisztérium egyik tagja kereskedelmi tárgyalásokat kezdtek Franco tábornok nemzeti kormányával.

Hihetetlen vadsággal torolítja meg Addisz-Abeában a Grazziani elleni merényletet

London, március 8. Az alsóház mai ülésén egy képviselő a Grazziani marsall elleni merénylettel kapcsolatosan interpellálta meg az angol kormányt, mire Cramborn külügyi alminiszter kijelentette, hogy a merénylet elkövetése után sulyos rendbontások történtek Addisz Abeában. Az olasz katonák által alkalmazott represszáliák rendkívül éles jellegűek voltak és ezek eredményeképpen igen sok ember vesztette életét. Anyagiakban is sok kár esett. Szinte hihetetlen vadsággal hajtották végre ezeket a represszáliákat. Arra a kérdésre, vajjon az angol kormánynak szándékában áll-e az olasz hatóságoknál emiatt eljárni, nem válaszolt az alminiszter.

Egy másik képviselő aziránt érdeklődött, mi a véleménye a kormánynak a Ribbentropp londoni nagykövét leipzigai beszédéről, amelyben a gyarmati kérdést göngyöltette fel. Cranborn azt válaszolta, hogy akreditált nagykövettől szokatlan ugyan az ilyen eljárás, de a kormány nem tartja opportunusnak a diplomáciai beavatkozást.

A szenátus megszavazta az egyetemi törvényt

Bucaresti, március 8. A szenátus mai ülésén Banescu professzor a jegyzőkönyvhöz szól hozzát és kéri a szenátust, utasítsa el Danielopol professzor lemondását. Csatlakoznak az indítványhoz Stoicescu, Hurmuzescu, Sandulescu és D. R. Ioanidescu. Az elnöklő Alimanisteanu kijelenti erre, hogy a szenátus elutasítja a professzor lemondását. Nistor néhány hiteltelnyitási javaslatot terjeszt elő. Ezután golyókkal 94 szavazattal 9 ellenében elfogadták a főiskolai törvényjavaslatot.

FÉRFIAK!!

VILAGSZABADALOM! IMPOTENCIA már csak a múlté! A CASANOVA készülék (nem gyógyszer) használatával, ifjúságtól a legelőrehaladottabb korig, még a legsúlyosabb IMPOTENCIÁBAN szenvedő FÉRFI is, visszanyeri teljes virilitását. Küldjön 17 lejt bélyegben, melynek ellenében díjmentesen megküldöm kiszikretn ezen tüneményes készülék ismertetőjét. Készülékek állandóan raktáron.

A. FISCHER Bucaresti I. Casuta postala 333.

CENZURAT